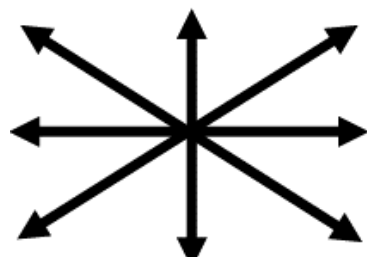

Grane Kommune

Årsmelding 2023

[Telefon: 75 18 22 00](tel:75182200)

www.grane.kommune.no

post@grane.kommune.no

Innholdsfortegnelse

Kommunedirektørens kommentarer	2
KAPITTEL 1 - ÅRSBERETNING 2023 – Grane kommune	3
Om årsregnskap og årsberetning	4
Økonomisk stilling og utvikling	5
Driftsresultat 2023	5
Forklaring til vesentlige budsjettavvik	7
Driftsinntekter 2023	8
Driftsutgifter 2023	9
Budsjettgjennomføring	10
Investeringsregnskapet	13
Finansielle måltall	14
Samfunn og økonomiske utfordringer	
Måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold som er av vesentlig betydning for kommunen	18
KAPITTEL 2 - ÅRSMELDING 2023 – Grane kommune	19
Føringer og rammer for drift og utvikling – Lokale utviklingstrekk	20
Befolkning	20
Forventet utvikling	20
Aldersfordeling	21
Arbeid og utdanning	22
Interkommunale samarbeid	23
Politiske styringsorganer - Folkevalgte	25
Organisasjonsstruktur	26
Ansatte	28
Internkontroll, GDPR og etiske vurderinger	28
HR-området, Human resources / Human kapitalen	30
Sykefravær	31
Helse, miljø og sikkerhet	33
Pensjon	33
Seniorpolitikk	33
Likestilling	33
Sentraladministrasjonen	36
Oppvekst og Kultur	38
Teknisk og Næring	48
Helse og Omsorg	53
Prosjektoversikt 2023	59

Kommunedirektørens kommentarer

I dette dokument fremlegges Grane kommunes årsberetning og årsmelding for 2023. Kommuneloven og regnskapsforskriftene har bestemmelser for fremleggelse av årsberetning.

Også i 2023 er det utarbeidet en **egen årsberetning** som er datert 31.03.2024.

Denne framgår i kapittel 1 i dette dokumentet.

Det legges fram en årsmeldingen for de enkelte tjenesteområdene som gir en oversikt over de viktigste forhold med hensyn til virksomhet, omfang, økonomi og kvalitet.

Den generelle samfunnsutviklingen bærer preg av at Grane kommune må tenke nytt og rasjonalisere den kommunale tjenesteproduksjonen.

Dette for å oppnå balanse mellom inntektene og utgiftene i årene fremover.

Vedtatt økonomiplan for Grane kommune innebærer en stram fordeling av tilgjengelige midler med erkjennelse av at kommunens inntekter gir små rom for nye tiltak.

En rekke globale og nasjonale utviklingstrekk påvirker og vil legge direkte og indirekte føringer på kommunenes forutsetninger og rammer i årene fremover.

Vi står overfor store utfordringer vi ikke kan løse alene.

- Demografi
- Klima
- Utenforskap
- Rekruttering
- Strammere økonomi

Utfordringene for 2024 og de kommende årene vil i stor grad preges av den økonomiske handlefriheten. Det er viktig å opprettholde folketallet da dette har stor betydning for rammene vi mottar fra staten.

Grane kommune har en bred og omfattende oppgaveportefølje, og oppgavene og ansvaret har vokst i tråd med utviklingen av velferdssamfunnet.

Kommunene har ansvar for et stort antall oppgaver, og for komplekse og kompetansekrevede tjenester.

Vertskommunesamarbeid og digitalisering er avgjørende for å kunne levere gode tjenester og forbedre de kommunale tjenestene i årene fremover

Grane kommune er en del av Digitale Helgeland, som er et samarbeidsprosjekt mellom flere kommuner på Helgeland. Der brukerne blir satt i sentrum for å skape gode sammenhengende tjenester for innbyggerne, næringsliv og frivilligheten.

Den digitale utviklingen medfører et større krav til digitale ferdigheter og vil kreve økt kompetanse i store deler av organisasjonen. Ved innføring av digitale løsninger vil det bli stadig viktigere med personvern og datasikkerhet. Det vil komme flere utfordringer knyttet til regulering av data, hvordan data lagres og deles. Kommunene vil måtte øke fokus og kompetanse rundt tema informasjonssikkerhet.

Vi er en servicebedrift med mange oppgaver i alle livets faser. Det er ikke mulig å få en virksomhet til å yte tjenester med så høy kvalitet uten **dyktige medarbeidere**. Det har vært stor innsats gjennom året for å gjøre det beste i krevende tider.

Tusen takk til alle medarbeidere, ledere og tillitsvalgte for stor innsats og godt samarbeid i dette året.

Takker ordfører og folkevalgte for samarbeidet.

Sammen gjør vi Grane til en god kommune å bo og arbeide i.

Vi har fokus på å være fremoverlent og være med på å skape utvikling med de rammene vi har og søker prosjekt-skjønnsmidler og andre finansieringer der dette er mulig.

Nytt næringsareal i forbindelse med ny E6 ser vi på som en stor mulighet til å sette Grane på kartet som et nytt stoppunkt i Nordland.

Jeg takker for tilliten til å få lov å lede en utrolig spennende organisasjon med dyktige medarbeidere som vil det beste for innbyggerne i Grane.

Anne Kristin Solheim
Kommunedirektør

Kapittel 1

Årsberetning 2023

Om årsregnskap og årsberetning

Fristen for avleggelse av årsregnskap 2023 var 22.02.24. Grane kommunes årsregnskap for 2023 med dokumentasjon ble levert kommunerevisjonen 14.02.24.

Årsregnskapet består av driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap, økonomiske oversikter og noteopplysninger. Årsregnskap med årsberetning overleveres kontrollutvalg og revisjon samt formannskap og kommunestyre for videre behandling.

Regnskapet er avlagt etter regnskapsforskrifter som gjelder for kommuner og fylkeskommuner. Kommuneregnskapet er finansielt orientert, og skal vise all tilgang på og bruk av midler i året. Inntekter og utgifter skal tidsmessig plasseres i det året som følger anordningsprinsippet. Anordningsprinsippet betyr at alle kjente utgifter og inntekter i løpet av året, som vedrører kommunens virksomhet skal fremgå av drifts- eller investeringsregnskapet i året enten de er betalt eller ikke.

Regnskapet er avlagt i henhold til god kommunal regnskapsskikk, herunder kommunale regnskapsstandarder (KRS) utgitt av foreningen for god kommunal regnskapsskikk (GKRS).

Grane kommune har ikke kommunale foretak (KF), lånefond eller interkommunale samarbeid som ikke er egne rettssubjekt. Det vil si: kommunen har ikke regnskap som skal konsolideres.

Det kommunale regnskapet er tredelt med:

➤ **Driftsregnskap**

I driftsregnskapet føres kommunens driftsutgifter og driftsinntekter herunder renter som en har gjennom året.

➤ **Investeringsregnskap**

I investeringsregnskapet føres alle utgifter og inntekter som vedrører nybygg og faste investeringer, beløp over ca. kr. 100.000,- og økonomisk levetid på minst 3 år.

➤ **Balanseregnskap**

I balanseregnskapet skal status for kommunens eiendeler, gjeld og bokført egenkapital fremkomme.

Kravene til årsberetning følger av kommunelovens § 14-7.

Årsberetningen skal redegjøre for:

- A. Forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utviklingen og stillingen, og om den økonomiske utviklingen og stillingen ivaretar den økonomiske handleevnen over tid.
- B. Vesentlige beløpsmessige avvik mellom årsbudsjettet og årsregnskapet, og vesentlige avvik fra kommunestyrets eller fylkestingets premisser for bruken av bevilgningene.
- C. Virksomhetens måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold som er av vesentlig betydning for kommunen eller fylkeskommunen eller innbyggerne.
- D. Tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre en høy etisk standard.
- E. Den faktiske tilstanden når det gjelder kjønnslikestilling.
- F. Likestillingstiltak som er iverksatt, og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestillings- og diskrimineringslovens formål om likestilling uavhengig av kjønn, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.

Driftsresultat 2023

Netto driftsresultat 2023 kr. -12.550.431,-

-5,63 % av driftsinntekter

Utviklingen av driftsresultat fremkommer som differansen mellom kommunens utgifter og kommunens inntekter. Driftsresultatet tilsvarer det kommunen har av handlefrihet til investeringer og avsetninger.

Til forskjell fra brutto driftsresultat er det i netto driftsresultat gjort fradrag for netto rente- og avdragsbelastning, mens virkningen av avskrivningskostnadene er eliminert. Netto driftsresultat viser hvor mye som kan benyttes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk, og er dermed et uttrykk for kommunenes økonomiske situasjon.

Årets netto driftsresultat er et historisk høyt underskudd og Grane kommune er langt fra vedtatt måltall på 2 % av kommunens driftsinntekter. Grunnene til underskuddet er flere men vedtatte tilskudd fra Vefsnafondet i 2023 på 8,2 mill. kr. er med i resultatet. Så ved å trekke ut disse tilskuddene blir netto driftsresultat kr. -4 317 393.

Kommunedirektør har satt i gang en omstillingsprosess i hele organisasjonen. Alle enheter har fått oppgaven med å tenke nytt og se på muligheter til å rasjonalisere den kommunale tjenesteproduksjonen. Alle enheter må vurdere; tjenestetilbudet, oppgavefordeling og bruk av ny teknologi. Med en slik prosess vil vi jobbe for å få en mer bærekraftig økonomi over tid. Som igjen skal gi et bedre netto driftsresultat. Et netto driftsresultat på rundt 2 prosent over en lengre tidsperiode er ansett som et tegn på en sunn kommuneøkonomi. Statsforvalterens anbefaling 1,75 %.

Tabellen nedenfor angir kommunens totale driftsinntekter, netto driftsresultat i kroner, og netto driftsresultat i prosent av sum driftsinntekter. Tilskudd/lån gitt fra Vefsnafondet og premieavviket pensjon påvirker kommunens totale driftsresultat.

Resultatoppstilling	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Skatteinntekter	37 004	39 892	38 988	34 842	35 715	35 736
Eiendomsskatt	10 533	10 328	10 525	10 302	7 396	6 950
Rammetilskudd	93 882	87 173	86 623	83 505	77 930	73 608
Andre driftsinntekter	81 177	64 746	58 870	56 463	60 251	58 675
Sum driftsinntekter	222 596	202 139	195 006	185 112	181 292	174 969
Driftsutgifter	241 901	205 356	189 004	190 086	176 611	169 109
Finansinntekter	5 678	5 037	4 457	3 383	6 467	4 731
Finansutgifter	13 752	11 354	11 201	11 032	9 708	8 240
Motpost avskrivning	14 829	14 751	12 881	9 020	8 683	8 794
Netto driftsresultat	-12 550	5 217	12 139	-3 603	10 123	11 145
Nto driftsresultat i %	-5,63	2,58	6,23	-1,97	5,59	6,37

KOSTRA-tall for 2023 viser et netto driftsresultat for kommunene samlet på 0,8 % i 2023. I kostragruppe 14 som vi tilhører er tallet 2,6 %. Netto driftsresultat er 1,7 mill. kr. høyere enn regulert budsjett. I hovedsak skyldes dette høyere renteinntekter enn budsjettert. Budsjetterte renteinntekter er på 3,2 mill. kr. og årets renteinntekter er på 4,7 mill. kr.

Skatteinntekter: Skatteinngangen for Grane kommune ble på 37,0 mill. kr., det er 2,9 mill. kr. lavere enn 2022 og 2,5 mill. kr. lavere enn opprinnelig budsjett. Alle landets kommuner har hatt nedgang i skatteinntektene med over 5 % fra år 2022. Bakgrunnen for denne nedgang er at skatteinntektene i 2022 var ekstraordinært høye. Økte gjeldsrenter er også en grunn til lavere skatt hos innbyggerne i år sammenlignet med i år 2022. Stram økonomi i næringslivet gir lavere nivå på uttak av utbytte som igjen gir lavere skatteinngang fra aksjonærene.

Rammetilskudd: Rammetilskuddet ble på 93,9 mill. kr., det er 6,7 mill. kr. høyere enn 2022 og 2,9 mill. kr. høyere enn opprinnelig budsjett. I revidert statsbudsjett ble det tatt hensyn til at kommunene har en stor kostnadsvekst. Blant annet var lønns- og prisveksten for kommunesektoren på 5,2 % og anslått høsten 2022 skulle den være på 3,7 %. Kommunen mottok skjønnsmidler på kr. 650.000,- til interkommunal beredskapskoordinator.

Andre driftsinntekter: Tilskudd fra IMDI for bosetting av ukrainske flyktninger er på 16,5 mill. kr. Hele tilskuddet har gått inn i driftsregnskapet og blitt fordelt på enheter som har hatt økt tjenestenivå med bakgrunn av bosetting av flyktninger. Kommunen har mottatt 1,7 mill. kr. i skjønnsmidler vedr. naturskade og deler av beløpet er satt på bundne driftsfond til nødvendig utbedring av Haustreisvegen i 2024. Til prosjektet «systematisk identifikasjon og oppfølging av utsatte barn» fikk vi et tilskudd på kr. 900.000,- som skal benyttes år 2024 og 2025.

Netto konsesjonskraft inntekt år 2023 var kr. 2.245.612,- og i år 2022 var den kr. 1.294.901,-.

Finansområdet: Finansområdet viser et positivt avvik mellom revidert budsjett og regnskap 1,7 mill. kr. Grunnen til dette er økte renteinntekter i år 2023 sammenlignet med år 2022.

Beregning av minimumsavdrag i henhold til kommuneloven § 14-18 viser at vi har betalt tilstrekkelig med avdrag.

Utbytte fra Helgelandskraft AS var i 2023 kr. 835.296,- og det er 1,7 mill. kr. mindre enn i år 2022.

Lønnsoppgjøret: Det ble i budsjettet for 2023 tatt høyde for lønnsøkning på 3,85 % på art 010 Lønn faste stillinger på det enkelte ansvarsområdet. I tillegg ble det satt av en lønnspott på 2,5 mill. kr. som fordeles i løpet av året. Årslønnsvekst i KS-området fra 2022 til 2023 ble 5,2 %.

Samlet budsjettavvik og årsoppgjørdisposisjoner: Etter avsetninger og bruk av fond viser regnskapet et mindreforbruk på kr. 722.791,-. Mindreforbruket er avsatt til disposisjonsfondet og beholdningen på fondet etter dette er på kr. 36.826.038,-.

Forklaring til vesentlige budsjettavvik

Ifølge kravene til årsberetning skal det redegjøres for beløpsmessige budsjettavvik. I tillegg stilles det krav om å redegjøre for eventuelle vesentlige brudd med kommunestyrets premisser for hva bevilgningene skal kunne brukes til. Dette omtales under kap. 2.0.

Økonomisk oversikt – drift med kommentarer av vesentlige budsjettavvik

Regnskap		Regnskap 2023	Budsjett 2023 Regulert	Budsjett 2023 Vedtatt KS des -22	Avvik i hele tusen	Regnskap 2022
9	Sum driftsinntekter	-222 596 204	-188 222 609	-183 975 609	-34 373	9
15	Sum driftsutgifter	*227 071 848	*192 667 823	*175 459 146	34 404	15
22	Finansinntekter	-5 677 508	-4 158 152	-4 668 152	-1 519	22
22	Finansutgifter	13 752 295	13 942 982	13 942 982	-191	22
31	Netto avsetninger	-12 550 431	-14 230 044	- 758 367	-1679	31
	Mindre-/merforbruk	0	0	0	0	

*eksl. avskrivninger

Driftsinntekter 2023

Kommunens driftsinntekter pr.
innbygger – 2023:

157 652 kroner

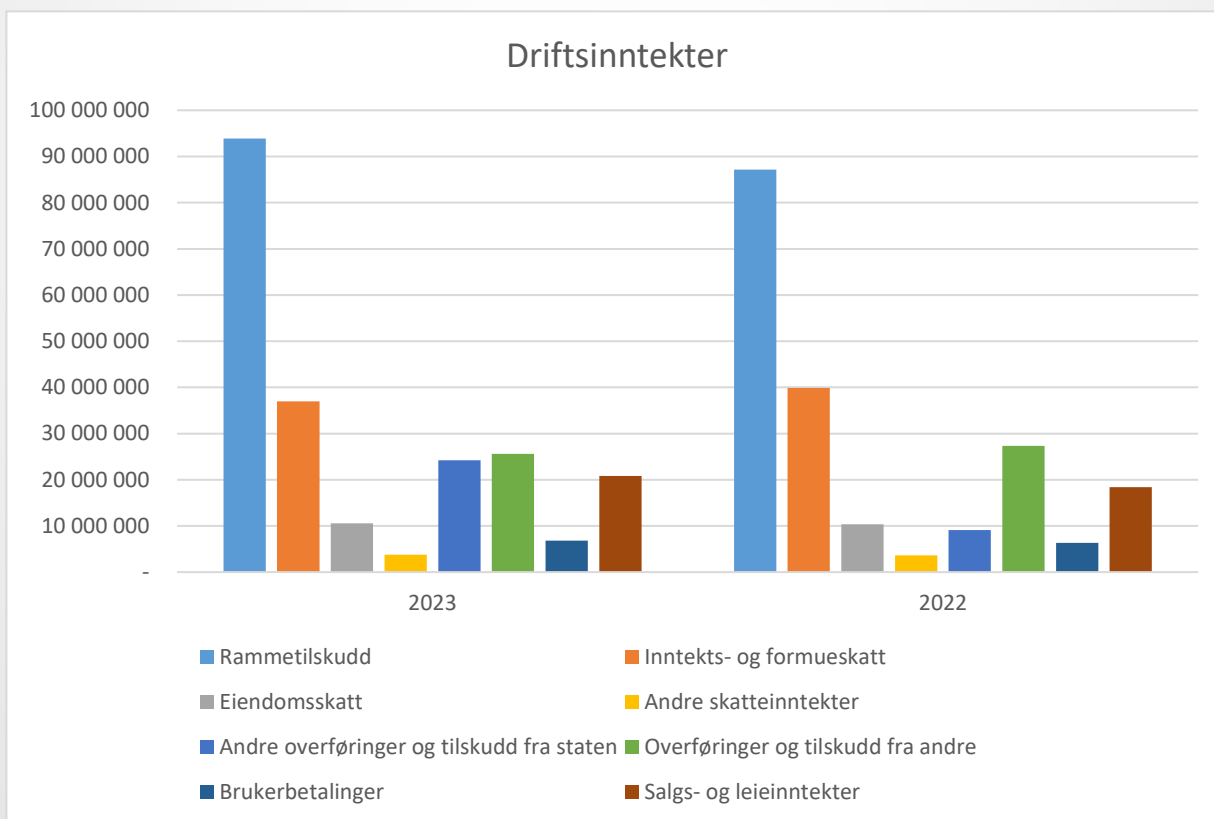
Kommunens brutto driftsinntekter i 2023 ble 34 mill. kr. høyere enn regulert budsjett.

De største avvikene forklares slik:

Sykepengerefusjon: Med økt sykefravær og svangerskapspermisjoner ble refusjon 2,9 mill. kr. høyere enn budsjettet.

Rammetilskudd: Økt inntekt med 2,9 mill. kr. fra revidert budsjett forklaring ligger under pkt. 1.1.

Overføring fra staten: Regulert budsjett 9,4 mill. kr. og regnskapet viser 24,2 mill. kr og det gir et positivt avvik på 14,8 mill. kr. Hovedgrunnen er mottatt tilskudd fra IMDI for bosetting av flyktninger på 16,5 mill. kr. og 1,7 mill. kr. i skjønnsmidler vedr. naturskade Haustreisvegen.

Tabell viser ulike typer driftsinntekter for år 2023 og år 2022.

Driftsutgifter 2023

Kommunens driftsutgifter
pr. innbygger – 2023:

170 775 kroner

Kommunens brutto driftsutgifter (ekskl. avskrivning) i 2023 ble 34,4 mill. kr. høyere enn regulert budsjett. En del av forklaringen på avvikene er den kraftige lønns- og prisstigningen i 2023. I tillegg ble ikke flyktningetjenesten budsjettet fullt ut med totale utgifter i 2023 og dette avviket er på 7,3 mill. kr.

De største avvikene forklares slik:

Lønnsutgifter: Lønnsutgifter viser et forbruk som er 3,8 mill. kr. høyere enn det regulerte budsjettet. Korrigerer vi for merinntekt på refusjon sykelønn (2,9 mill. kr.) blir det et merforbruk på 0,9 mill. kr. Hovedgrunnen til dette er økte pensjonskostnader som ble høyere enn budsjettet. I tillegg må lønnsutgifter og sosiale utgifter ses i sammenheng med kjøp av tjenester.

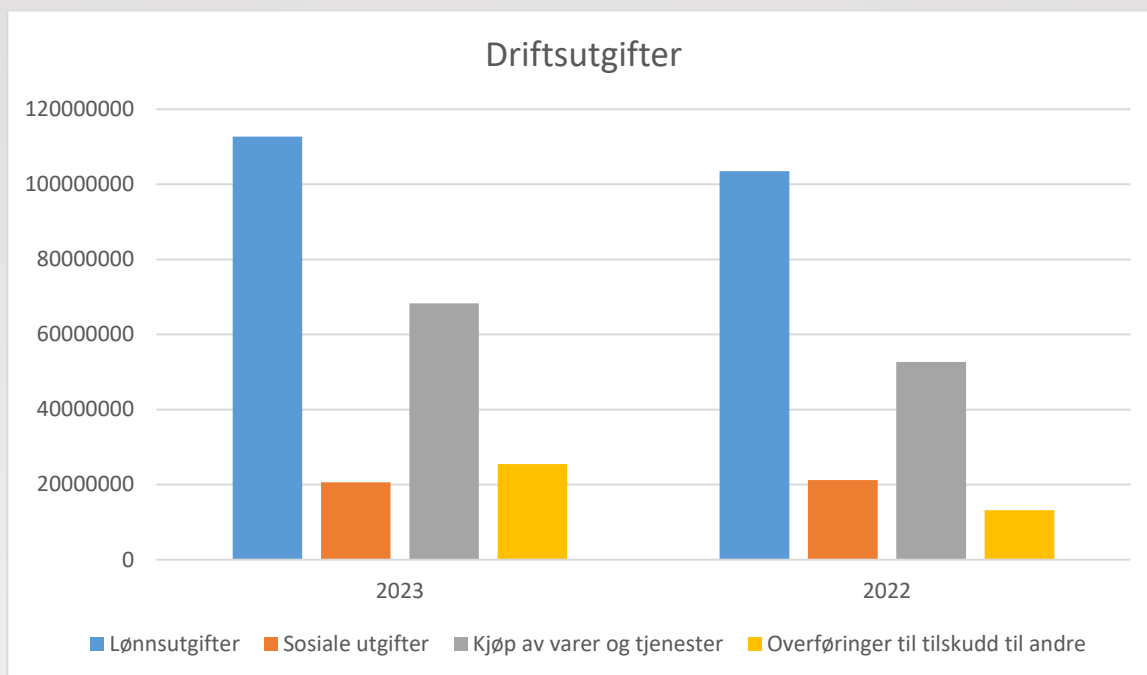
Kjøp av varer og tjenester: Strømutgiftene ble på 4,0 mill. kr. og denne utgiften var budsjettet med 2,0 mill. kr. Matvarer ble til sammen 2,2 mill. kr. og dette ble kr. 600.000,- mer enn budsjettet. Andre forbruksmateriell og tjenester økte grunnet prisstigning og ikke budsjettet flyktningutgifter ble 4,8 mill. kr. mot budsjettet 1,9 mill. kr. Utgifter til konsulenttjenester på 2,2 mill. kr. og budsjettet kr. 731.500,-. Differansen her skyldes tolketjenester og økte utgifter til konsulentbistand vedr. innføring av nye datasystemer og annet IT-arbeid.

Kjøp fra andre kommuner: Vertskommunesamarbeid barnevern ble inngått 01.07.22 og har dermed fungert hele år 2023. Det ble budsjettet likt som 2022 og regulert for kostnadsøkning. Regnskapet viser en utgift vedr. barnevern på 3,6 mill. kr. og budsjett 2,5 mill. kr.

Vertskommunesamarbeid NAV ble også budsjettet likt år 2022 og hensyntatt kostnadsøkning. Her har det blitt en økning på sosialhjelp blant kommunens innbyggere grunnet bosetting av flyktninger og i tillegg kraftig rente- og kostnadsøkning. Totale utgifter vedr. NAV Vefsna ble i 2023 2,4 mill. kr. og budsjettet viser 1,5 mill. kr.

Kjøp av legetjenester: Kommunen har fremdeles vært nødt til å kjøpe deler av legetjenesten fra byrå. I begynnelsen av 2023 fikk vi heldigvis ansatt en lege. Utgiften for år 2023 utgjør 3,7 mill. kr. og regulert budsjett viser 1,8 mill. kr. Avvik mellom regnskapet og regulert budsjett på kjøp av legetjenester er på 1,9 mill. kr.

Innkjøp inventar og utstyr: Til sammen ble det behov for innkjøp av inventar og utstyr med 4,8 mill. kr og avviket mot regulert budsjett er på 2,9 mill. kr. En god del av dette er innkjøp til prosjekt infopunkt Fiplingdal kr. 599.000,- som igjen er finansiert av tilskudd og fond. Innkjøp til flyktninger utgjør kr. 747.000,- og posten er ikke budsjettet i 2023.

Tabell viser ulike typer driftsutgifter for år 2022 og år 2021.

Tabellen nedenfor viser utviklingen av mindreforbruk de siste årene:

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Mindreforbruk (overskudd)	4.328.459	2.698.615	3.086.803	8.364.892	5.490.466	722.791

Ihht. ny kommunelov, gjeldende fra 01.01.2021, er mindreforbruk 2023 kr. 722.791,- avsatt disposisjonsfond direkte.

Budsjettgjennomføringen

Budsjettgjennomføringen omhandler i hvilken grad de politiske vedtatte budsjettrammer (netto) er overholdt. Det skal utarbeides tertialvise økonomirapporter fra hvert ansvarsområde hvor avvik kommenteres og tiltak settes inn bl.a i form av budsjettreguleringer. Tertialrapportene pr. 30.04. og 31.08. behandles av formannskapet og kommunestyret. Tabellen under viser en sammenstilling av sum utgifter og inntekter, og avviket mellom (regulert) budsjett og regnskap for virksomhetsområdene (jfr. bevilgningsoversikt drift).

Oversikt over resultatene 2023 områdevis:

Virksomhetsområde		Regnskap 2023	Budsjett 2023 Regulert	Budsjett 2023 Vedtatt KS des -22	Avvik i hele tusen	%	Regnskap 2022
0	Politiske styringsorgan	8 791 375	8 579 401	8 689 401	212	2	6 911 183
1	Sentraladministrasjon	17 047 311	15 983 466	15 917 209	1 064	7	15 814 594
2	Oppvekst - Kultur	34 634 740	35 440 296	40 931 300	-805	-2	42 654 383
4	Teknisk - Næring	37 450 018	36 727 795	35 895 488	722	2	34 295 203
5	Helse - Omsorg	52 240 843	49 429 122	42 658 643	2 811	6	43 587 326
6	NAV	2 386 583	1 508 330	1 508 330	878	58	1 052 209
8	Finans	-152 129 786	-147 668 410	-145 600 371	-4 461	3	-144 173 307
9	Pensjon	-421 084	0	0	-421	0	-141 591

I årsmeldingen vil kommunalsjefene kommentere mer detaljert rundt sine ulike virksomhetsområder.

Her vil vesentlige avvik kommenteres pr. virksomhetsområde:

1. Sentraladministrasjon

Ansvar 1300 Informasjonsteknologi: Merforbruk på 0,9 mill. kr. og dette skyldes økning lisenser på dataprogrammer og datakommunikasjonsutgiftene med kr. 307.000,-. I tillegg ble det behov for økt kjøp av konsulenttjenester som utgjør et merforbruk på kr. 271.000,-. Økte utgifter vedrørende drift av IT-samarbeidet og avviket utgjør kr. 218.000,-.

2. Oppvekst - Kultur

Ansvar 2700 Barnevern: Merforbruk på 1,1 mill. kr. og denne tjenesten er vanskelig å budsjettere for behovene vil variere fra år til år.

Ansvar 6400 Flyktningetjenesten: Mindreforbruk på 2,4 mill. kr. og her er ikke ansvaret blitt budsjettert i sin helhet og avvik oppstår.

Totalt sett har oppvekt og kultur et mindreforbruk på kr. 805.000,-.

4. Teknisk - Næring

Flere ansvar går med merforbruk og dette skyldes kraftig økning i kostnadene som veivedlikehold, bygningsvedlikehold og strøm med mere. Grunnen til ikke høyere merforbruk enn kr. 722.000,- er økte husleieinntekter og ubrukte lønnsmidler grunnet sykemeldinger.

5. Helse - Omsorg

Flere ansvar viser et merforbruk sammenlignet med regulert budsjett og det har flere årsaker.

Ansvar 5000 Pleie og omsorg administrasjon: Merforbruk på kr. 469.000,-. Dette skyldes flere utgiftsposter; økte lisenser på programvarer og prisøkning på medisinsk forbruksmateriell.

Ansvar 5110 Hjemmetjenester: Merforbruk på kr. 581.000,-. Økt behov for vikarer og ekstrahjelp i tjenesten og dette førte til høyere lønnsutgifter og i tillegg ble pensjonskostnaden høyere enn budsjettert med kr. 284.000,-.

Ansvar 5205 Kjøkken: Det er første året kjøkkenet har blitt budsjettert og ført på eget ansvar. Økte matpriser er hovedgrunnen til avviket på kr. 436.000,-.

Ansvar 5700 og 5701 legetjenesten og legevakt: Merforbruk på kr. 367.000,- som oppstår grunnet mer innleie av leger via bemanningsbyrå. Fikk ansatt en lege i år 2023 og det har vært vanskelig å få søkere til de andre ledige legestillingene.

Ansvar 5710 Fysioterapi og 5720 Helsestasjonstjeneste: Merforbruk i begge ansvarene henholdsvis kr. 214 000,- og kr. 331.000,-. Ansvar 5720 har blitt budsjettert med inntektspost som ikke ble som forventet; overføring fra staten med kr. 217.000,-. Ansvar 5720 har en ansatt under utdanning og kostnader i forbindelse med dette er høyere enn budsjettert. I tillegg er lisens på dataprogram økt betraktelig.

6. NAV

Helt til år 2023 har område NAV blitt budsjettert som om vi ikke har inngått vertskommunesamarbeid og det har ikke blitt tatt høyde for økte utbetalinger av sosial stønad. Merforbruk på kr. 878.000,- skyldes økte utgifter til drift av NAV Vefsna og behovet for økt utbetaling av sosiale stønader.

8. Finans

Ansvar 8000 Skatter: Skatteinntekter og natursskatt utgjør 39,7 mill. kr. og er kr. 247.000,- mer enn budsjettert.

Ansvar 8100 Overføring: Rammetilskudd 2023 ble 93,8 mill. kr. mot budsjettert 90,9 mill. kr. Renteinntekter på 3,9 mill. kr. i år 2023 og 1,3 mill. kr. mer enn budsjettert.

Investeringsregnskapet

Investeringsregnskapet er avlagt i balanse.

Avvik i investeringsregnskapet: Sum brutto investeringsutgifter. Inntektene knyttet til investeringer er ikke tatt med. Det er kun vesentlige avvik som kommenteres. Jfr. bevilgningsoversikt investering.

Investering		Regnskap	Budsjett reg.	
Prosjekt:		2023	2023	Avvik
9103/4103	Kunstgressbane påkostning	371 564	687 500	-315 936
9403/4402	Ombygging NAV-kontor	0	625 000	-625 000
9403/4403	Tannklinikk ombygging	0	1 875 000	-1 875 000
9415/4415	Nytt helsetun	134 337	0	134 337
9415/4416	Inventar nytt helsetun	168 935	0	168 935
9420/4420	Utvendig oppgradering GBU	571 480	625 000	-53 520
9420/4421	Låssystem GBU	342 591	0	342 591
9420/4424	Barnehagen belysning	335 665	312 500	23 165
9420/4429	GBU skolegård	0	312 500	-312 500
9440/4440	Grane kirke	189 884	312 500	-122 616
9504/4502	Bjorbekk bru	54 700	0	54 700
9504/4504	Tyngre oppgradering vei	68 300	312 500	-244 200
9504/4510	Finsåsbrua	36 580	0	36 580
9602/4602	Trofors vannverk PLS	0	500 000	-500 000
9612/4612	Grunnvannsbrønn Fellingfors	0	2 250 000	-2 250 000
9612/4622	Fellingfors næringspark	0	1 250 000	-1 250 000
9700	Tjenestebiler	1 837 240	2 181 941	-344 701
9802/4802	Aktivitetspark Stormoen	84 488	1 125 000	- 1 040 512
9806/4806	Laksvollen Næringsområde	572 556	2 500 000	-1 927 444
9808/4812	Brannutstyr- beredskap	268 720	500 000	-231 280
9808/4813	Beredskap - alarmsendere	135 270	312 500	-177 230
9808/4814	Beredskap – ATV og lettboat	373 748	625 000	-251 252
9808/4815	Stedsutvikling Fiplingdal	173 153	375 000	-201 847
	SUM INVESTERINGER	5 719 211	16 681 941	-10 962 730

Avviket (sum mindreutgift) er på 10,9 mill. kr. Flere av prosjektene ble ikke oppstartet i 2023 men er med på investeringsplanen 2024-2027. Investeringene blir ikke startet opp før prosjektene er helt «modne» så derfor ble det utsatt oppstart. En annen grunn er mangel på ressurser på avdeling Teknisk-Næring. De prosjekter som viser budsjettavvik i 2023 (positive tall under avvik) i tabellen ovenfor er i hovedsak finansiert med merinntekt, fra bl.a. momskompensasjon og ubrukte lånemidler.

Finansielle måltall

Årsberetningen skal redegjøre for forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utviklingen og om den økonomiske utviklingen og stillingen ivaretar den økonomiske handleevnen over tid. Rapportering tilbake på de finansielle måltallene blir derfor en sentral del av årsberetningen.

Måloppnåelse finans

	Måltall	R 2023	R 2022	R 2021	R 2020
Driftsinntekter		222 596	202 139	195 006	185 112
Netto driftsresultat		-12 550	5 217	12 139	-3 603
Netto dr.res i % av driftsinntekt	2,0	-5,6	2,6	6,2	-1,9
Disposisjonsfond		36 826	36 924	36 109	24 671
Disposisjonsfond i % av driftsinntekt	8,0	16,5*	18,3*	18,5*	13,3
Netto lånegjeld		150 805	150 136	148 979	161 074
Gjeldsgrad	75,0	67,7	74,3	76,4	87,0

*Hvis pensjonsfond holdes utenfor (kr. 11.775.675,-) blir % vis av driftsinntektene 11,3 %.

Lånegjeld

Gjeldsbelastning og konsekvensene ved låneopptak har stor betydning for driften og er svært viktig for den økonomiske styringen i nesten alle norske kommuner. Det bør derfor knyttes noen indikatorer til finansieringsstruktur og rente- og avdragsbelastning. Netto lånegjeld i prosent av driftsinntekter sier oss hvor mye av kommunens langsiktige gjeld som skal betjenes av kommunens ordinære driftsinntekter. Det finnes flere indikatorer og nøkkeltall. Et viktig poeng med nøkkeltall knyttet til finansiering er at kommunen ønsker å begrense hvor stor andel av inntektene som går til å betjene gjeld.

Kommunens langsiktige gjeld har gått ned fra 161 mill. kr. i 2020 til 150,8 mill. kr. i 2023 (ekskl. videreutlån). Nedgangen skyldes økte låneopptak i 2020 grunnet bygging av Helsetunet og at vi de siste årene har holdt investeringene nede på et lavt nivå. Økningen i lånegjeld fra 2022 til 2023 er på 0,7 mill. kr. og det er differansen mellom låneopptak på 8,8 mill. kr. og det som er betalt i avdrag på 8,1 mill. kr. 5,4 mill. kr. av låneopptaket står som ubrukte lånemidler pr. 31.12.23 og er lagt inn i investeringsplanen for år 2024.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat ses gjennomgående på som det viktigste måltallet for kommunal økonomi. Netto driftsresultat som resultatmål viser hvor mye av driftsinntektene som er disponible til avsetninger eller finansiering av investeringer. Tallet må ses på over flere år. Pr. i dag er resultatgrad det eneste nøkkeltallet hvor det er gitt sentrale føringer. Teknisk beregningsutvalg (TBU) har gitt anbefalinger at tallet bør være 1,75 %. Grane kommunes resultatgrad i 2023 er -5,6 og er langt unna anbefalingene. Det blir viktig framover å bedre resultatgraden så nært som mulig 1,75 % og helst opp på vedtatt måltall på 2 %. Jobben med å se på driften og mulig innsparingstiltak er allerede satt i gang og vil være helt nødvendig for å få utarbeidet et budsjett for 2025 som er realistisk og bærekraftig. Resultatgraden må bedres for at vi skal kunne foreta gode og nødvendige investeringer i framtiden.

Disposisjonsfond

Kommunen bør ha tilstrekkelig buffer til å håndtere midlertidige og uventede fall i inntekter eller økte utgifter. Nivået på kommunens tjenestetilbud skal kunne videreføres uten å bli påvirket av slike midlertidige svingninger. Nivået på kommunens buffer må avspeile kommunens eksponering for risiko. Vedtatte finansielle måltall i Grane kommune er at vi skal ha et disposisjonsfond som er på minst 8 % av driftsinntektene. Dette målet ble nådd i 2020 ved at disposisjonsfondet ble styrket med 11,7 mill. kr. Fondet utgjør pr. 31.12.23: 36,8 mill. kr. Måltallet ble 16,5 %.

Likviditet og arbeidskapital

Arbeidskapitalen og langsiktig gjeld angir henholdsvis kommunenes likvide stilling og gjeldsbelastning. Arbeidskapitalen omfatter bankinnskudd, verdipapirer og fordringer på stat, andre kommuner og private, men fratrukket kassakredittlån, sertifikatlån og leverandørgjeld.

Kommunen må ha en likviditetsbeholdning av en viss størrelse siden inn- og utbetalinger ikke kommer til samme tid. Ved å korrigere arbeidskapitalen for forhold som bundne fond og ubrukte lånemidler får vi arbeidskapitalens driftsdel. Arbeidskapitalens driftsdel viser kommunens grunnlikviditet - den delen av omløpsmidlene som ikke er gjeld eller på annen måte knyttet til bestemte formål.

Sammen med langsiktig lånegjeld uttrykker arbeidskapitalen kommunenes finansielle handlefrihet. Utviklingen i arbeidskapital er skapt av frigjorte midler med fradrag for det som er brukt til investeringer. Utviklingen i langsiktig gjeld bestemmes av forholdet mellom nye låneopptak og avdrag på tidligere opptatte lån og viser kommunens gjeldsbelastning.

Sum omløpsmidler (OM)

- Fond (eksl. disposisjonsfond)
- Ubrukte midler eksterne lån (U. Lån)
- Kortsiktig gjeld (KG) :
- = Arbeidskapitalens driftsdel (AK drift)

Tabellen nedenfor viser utviklingen av arbeidskapitalens driftsdel og i prosent av totale driftsinntekter.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Endr OM	28 085 483	26 284 780	-35 051 152	3 369 495	8 798 707	4 462 950
Endr KG	-2 417 777	-17 242 614	6 533 897	4 661 323	2 717 936	-14 015 711
Endr. AK	25 667 706	9 042 166	-28 517 254	8 030 818	11 516 643	-9 552 761
% AK drift	14,67	4,99	-15,41	4,12	5,97	-4,29

Arbeidskapital i % av driftsinntekter er redusert med 10,26 % fra 2022 til 2023.

Fondsavsetninger

Tabellen nedenfor viser utviklingen i de ulike typene fond kommunen har avsatt:

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Bundne kapitalfond	128 233	253 164	3 564 974	514 310	2 049 943	2 876 875
Ubundne kapitalfond	1 492 240	554 600	483 353	487 045	540 737	548 487
Bundne driftsfond	46 231 504	53 327 192	39 033 666	34 144 338	36 996 195	24 237 174
Disposisjons-fond	18 760 074	12 917 579	24 671 852	36 109 492	36 924 390	36 826 038
Totalt	66 612 051	67 052 535	67 753 845	71 255 185	76 511 265	64 488 574

Samfunn og økonomiske utfordringer

Kommunens økonomi bestemmes i hovedsak av statlige overføringer knyttet til folketall og befolkningssammensetning. Dette har gitt oss store utfordringer de senere år knyttet til å tilpasse utgiftssiden i forhold til inntektene.

Grane kommune har et stadig press på økonomien som må vies stor oppmerksomhet. Investeringer i forbindelse med bygging av ny E6 og etablering av næringsområdet Laksvollen, brannstasjon, brannbil og påkostninger skole, barnehage, vann og avløp m.m vil de neste årene by på store utfordringer. Vi må tilpasse driften i forhold til nødvendige låneopptak og påfølgende renter og avdrag. I tillegg er det større krav og forventninger til kommunale tjenester. Grane har de siste årene klart å sette av økonomiske reserver. Det er viktig for å kunne håndtere svingninger i behov og endringer som kan skje bl.a i inntektssystemet, renteøkning og lignende. Når kapitalkostnadene på lån løper for fullt er det viktig at kommunen har tilpasset driftsutgifter på et nivå som vil føre til at vi beholder et netto driftsresultat som er over det som er anbefalt og i henhold til vedtatte finansielle måltall på 2 %.

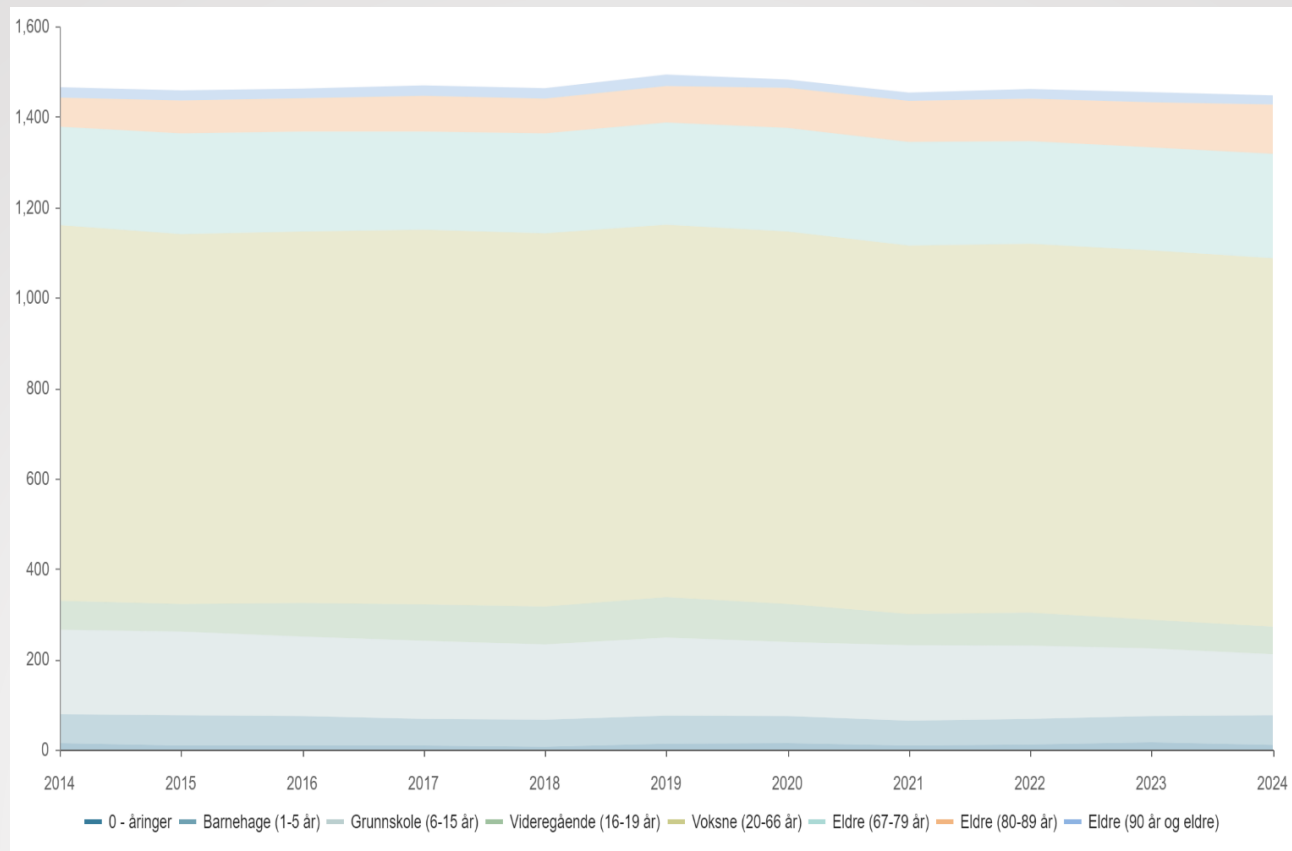
Befolkningsutvikling

Befolkningsutviklingen er av stor betydning for en kommunes økonomi. Med utgangspunkt i innbyggerne, og deres behov, skal infrastrukturen utvikles og tjenestetilbudet dimensjoneres, samtidig som kommunens faktiske inntekter er knyttet til innbyggerne gjennom inntektssystemets kriterier og skatteevnen til de samme innbyggerne. Tabellen fra SSB viser at folketallet har økt fra 2022 til 2023 med 5 innbyggere. Grunnen til dette er bosetting av 29 flyktninger i 2023.

Grane	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Innbyggere	1469	1463	1493	1482	1453	1461	1466

Også sammensetningen av innbyggerne påvirker rammetilskuddet. Hvis antall barn i aldersgruppen 6-15 år (grunnskolealder) endres, vil dette påvirke kommunens inntekter gjennom inntektssystemet i betydelig grad. Det samme vil gjelde hvis antall eldre endres fordi disse to gruppene er sterkt vektlagt gjennom utgiftsfordelingen i inntektssystemet. Utviklingen er økt antall i gruppen eldre i forhold til barn og dette vil ha stor betydning for utviklingen av tjenestetilbudet i vår kommune.

Oversikt over sammensetningen av innbyggerne i Grane Kommune pr. 31.12.23:

Måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold som er av vesentlig betydning for kommunen

Her skal det gis opplysninger om utviklingen i tjenester og hvordan utviklingen har vært i forhold til måltall i årsbudsjettet. Etter kommuneloven skal årsbudsjettet vise kommunestyrets prioriteringer, bevilgninger og de målene og premisser som budsjettet bygger på. Budsjettpremisser skal være politikernes premisser for hva administrasjonen skal oppnå for de rammene/bevilgningene de har fått på et område. De skal være så tydelige og objektive at det er mulig å måle i hvor stor grad budsjettpremissene er oppfylt og kommunedirektøren skal i årsberetningen gi dekkende opplysninger om eventuelle avvik.

Budsjettpremisser for år 2023 ble vedtatt i kommunestyret den 18.10.23. Grane kommune bygger økonomiplan 2023-2026 og årsbudsjett 2023 på følgende budsjettpremisser:

- 24 sykehjemsplasser. Dette er innfridd. Grane kommune har 24 sykehjemsplasser på nytt Helsetun.
- 100 % barnehagedekning. Full barnehagedekning til alle barn som ønsker barnehageplass i 2023.
- 30 % el-biler. Bilparken til Grane kommune begynner å bli gammel. Mest fossile biler. Etter hvert som vi skifter ut, byttes det til el-biler der dette er tjenlig. Ikke nådd mål om 30 %.
- Lærertetthet: max 15 elever pr. lærer på 1.-4. trinn og max 20 elever pr. lærer på 5.-10. trinn. Grane kommune oppfyller denne normen.
- 50 % heltidsstillinger i pleie og omsorg. Det jobbes kontinuerlig med heltidskultur. Det er et mål med 100% stillinger, vi har noen som ikke ønsker full stilling. Grane kommune deltar på bemanningsledelse- oppgaveløsning og arbeidsplanlegging.

Kapittel 2

Årsmelding 2023

Føringer og rammer for drift og utvikling – lokale utviklingstrekk

Befolkning

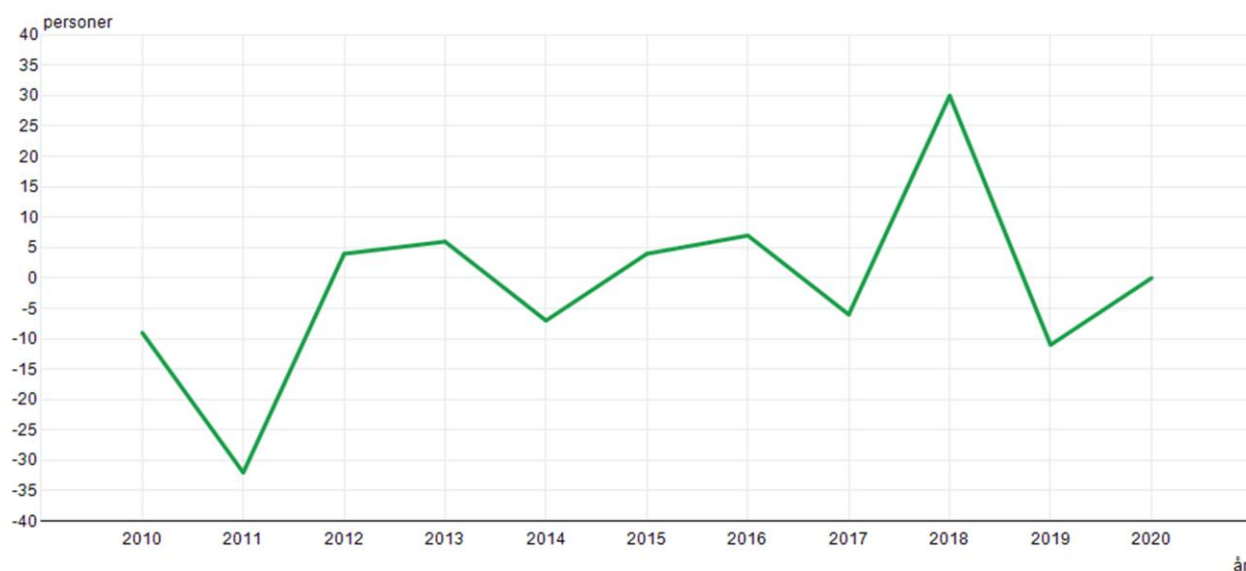
Folketallet i Grane kommune
4. kvartal 2023

1 447 innbyggere

Folketallet i Grane kommune
4. kvartal 2022

1 454 innbyggere

06913: Befolkning og endringer, etter år. Grane, Folketilvekst.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

4. kvartal 2022 hadde Grane kommune 1454 innbyggere. Det er en nedgang på 7 personer i 2023. De to foregående årene hadde også nedgang, etter noen år med positive befolkningstall.

Forventet utvikling

Befolkning i Grane kommune - 2030

1 416 innbyggere

Befolkning i Grane kommune - 2050

1 350 innbyggere

Fortsetter nedgangen i dagens tempo vil det gå hurtigere enn SSB sine framskrivninger.

Aldersfordeling

Befolkning, etter region, kjønn, alder, statistikkvariabel og år

	Menn	Kvinner
0-4 år	31	29
5-9 år	26	28
10-14 år	46	32
15-19 år	39	41
20-24 år	54	37
25-29 år	29	31
30-34 år	42	44
35-39 år	40	33
40-44 år	35	36
45-49 år	42	33
50-54 år	44	57
55-59 år	64	54
60-64 år	54	50
65-69 år	49	48
70-74 år	46	37
75-79 år	45	42
80-84 år	35	34
85-89 år	22	18
90-94 år	8	5
95-99 år	1	5
100 år eller eldre	0	1

Arbeid og utdanning

Inntekt etter skatt for husholdningene

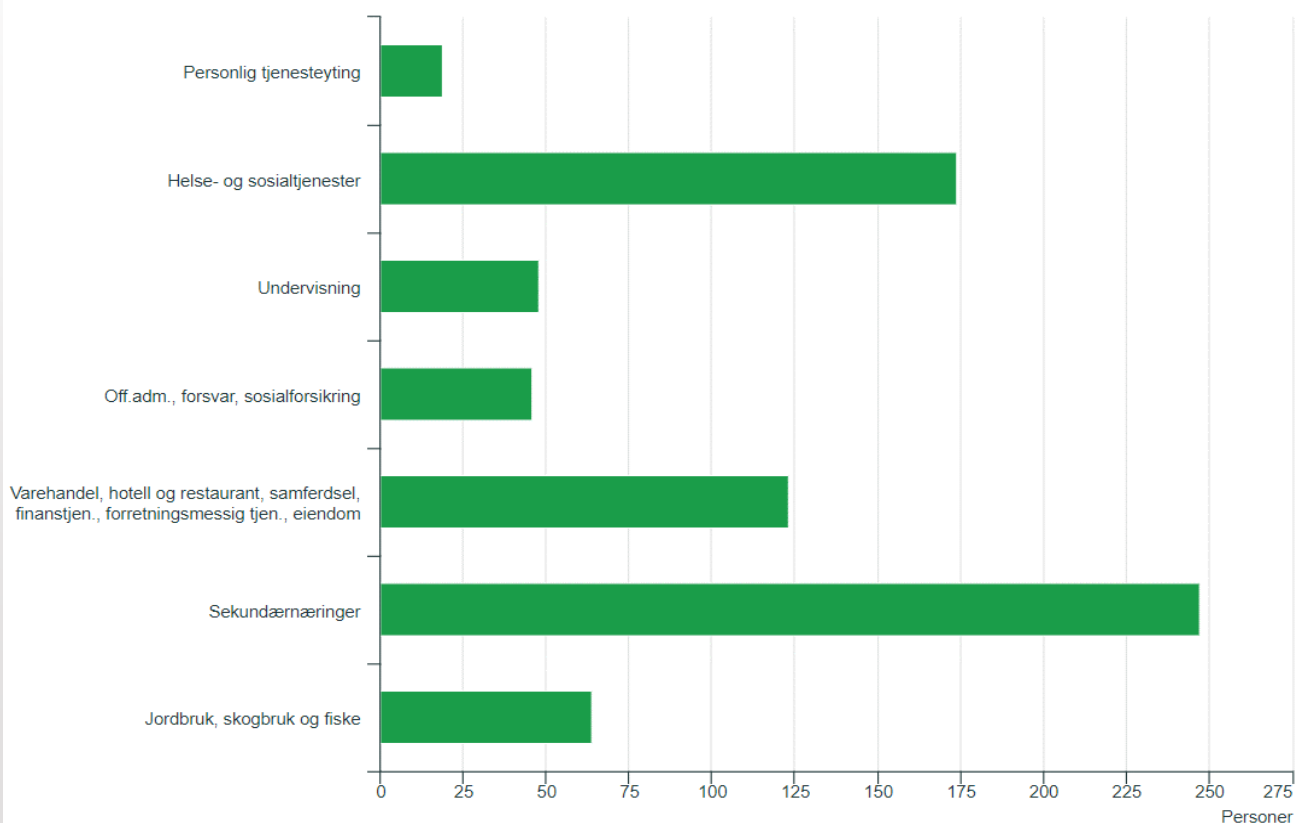
Personer 16 år og over, etter region, nivå, kjønn, statistikkvariabel og år

	Grane
Grunnskolenivå	417
Videregående skolenivå	539
Universitets- og høghskolenivå, kort	192
Universitets- og høghskolenivå, lang	36
Uoppgitt eller ingen fullført utdanning	5

Hva innbyggerne arbeider med?

Sysselsatte per 4. kvartal, etter region, næring (SN2007), statistikkvariabel og år

Grane

Innbyggere som pendler til jobb i annen kommune 2023

263 personer

Innbyggere som pendler inn til jobb i kommunen 2023

79 personer

Interkommunalt samarbeid

Grane kommune er med i mange interkommunale samarbeid, noen sammen med kun en annen kommune, andre sammen med mange kommuner. Hovedsakelig drives det interkommunale samarbeidet gjennom vertskommunemodellen.

Bakgrunnen for det interkommunale samarbeidet er:

- behov for særkompetanse/sårbarhet
- uforholdsmessig dyrt å drive tjenestene i egen regi
- vanskelig å rekruttere kompetanse i små stillingsandeler

Viktige fagområder	Deltakerkommuner
Studiesenteret RKK Vefsn – Regionalt kontor og kompetanseutvikling	Grane, Vefsn, Hattfjelldal, Hemnes
PPT – Pedagogisk psykologisk tjeneste	Grane, Hattfjelldal, Vefsn
Barnevern	Vertskommunesamarbeid Grane og Vefsn (Indre Helgeland barneverntjeneste)
NAV	Vertskommunesamarbeid Grane, Hattfjelldal, Vefsn
Innkjøpssamarbeid	Grane, Vefsn, Hattfjelldal
Karriere veiledning	HAG VEKST AS. Grane og Hattfjelldal
Helgeland Museum	Alstahaug, Bindal, Brønnøy, Dønna, Grane, Hattfjelldal, Hemnes, Herøy, Leirfjord, Lurøy, Nesna, Rana, Rødøy, Sømna, Træna, Vefsn, Vega og Vevelstad
Veterinær	Grane og Hattfjelldal (vertskommune)
Legevakt	Grane og Hattfjelldal
Legevaktsformidling (Utføres av Helgelandssykehuset)	Alstahaug, Brønnøy, Dønna, Grane, Hattfjelldal, Herøy, Leirfjord, Nesna, Sømna, Vefsn, Vega og Vevelstad
Krisesenter	Alstahaug, Dønna, Herøy, Leirfjord, Vefsn, Grane, Hattfjelldal og Hemnes
Helgeland interpolitiske råd	Alstahaug, Dønna, Herøy, Leirfjord, Træna, Vefsn, Grane, Brønnøy, Sømna, Vega, Bindal og Vevelstad
Visit Helgeland	Alstahaug, Bindal, Brønnøy, Dønna, Grane, Hattfjelldal, Hemnes, Herøy, Leirfjord, Lurøy, Nesna, Rana, Rødøy, Sømna, Træna, Vefsn, Vega og Vevelstad
GIS - Geografisk informasjonssystemer	Vefsn, Hattfjelldal og Grane
HIUA - Helgeland interkommunalt utvalg for akutt forurensing	Helgelandskommuner
Brannvern	Kjøper Brannsjef av Vefsn kommune
HEVA - Helgeland vann og avløp	Alstahaug, Bindal, Brønnøy, Dønna, Grane, Hattfjelldal, Hemnes, Herøy, Leirfjord, Lurøy, Nesna, Rana, Rødøy, Sømna, Træna, Vefsn, Vega og Vevelstad
SHMIL - Søndre Helgeland miljøverk	Alstahaug, Brønnøy, Dønna, Grane, Hattfjelldal, Herøy, Leirfjord og Sømna Vefsn, Vega og Vevelstad
KONSEK	Grane +
SEKON - Sekretariatsfunksjon for kontrollutvalg	Grane, Hattfjelldal, Rana, Hemnes, Vefsn, Nesna, Hemnes og Lurøy

Viktige fagområder	Deltakerkommuner
Digitale Helgeland	Omh. digitalisering mellom 15 kommuner på Helgeland
Fakturaskanning	Hattfjelldal
Varig tilrettelagt arbeid HAG VEKST AS	
Vefsn laks	Grane, Hattfjelldal, Vefsn
Fosterhjem på Helgeland	Grane, Hattfjelldal, Vefsn, Rana, Lurøy, Nesna
Helgeland Landbruksrådgivning	
Arkiv i Nordland	Nordlandskommuner og Nordland fylkeskommune

I tillegg til nevnte samarbeid om tjenesteproduksjon deltar Grane kommune i andre samarbeid og organisasjoner, som:

- Helgeland Friluftsråd: Rådet skal være medhjelpere i f.m. spillemiddelsøknader, planlegging (folkehelseplan) mv.
- Vefsna regionalpark: Parken skal styrke og ivareta Vefsnaregionens kultur- og naturbaserte næringsliv. Et samarbeid mellom kommunene Grane, Hattfjelldal og Vefsn.
- MidtSkandia–samarbeid: Formålet er å utvikle MidtSkandia-regionen som en funksjonell, konkurransekraftig og integrert grenseregion. Rana Utviklingsselskap er norsk sekretær for organisasjonen.
- Sagavägenföreningen: Sagavegen er en veiforbindelse mellom Norge og Sverige hvor til sammen 9 kommuner er medlemmer gjennom Sagavegforeningen.

Vi har også mange samarbeid på tvers der det er søkt skjønnsmidler:

- Beredskapskoordinator
- B1 til B2 (språkopplæring)
- Profesjonell skole og barnehageeier
- Helgelandslegen

Politiske styringsorganer - Folkevalgte

Oversikt over driftsutgifter- og inntekter, avvik fra budsjettall Politiske styringsorganer består i tillegg til politisk ledelse (ordfører) av samtlige nemnder og råd, samt et ansvarsområde for tilskudd.

REGNSKAP - Politiske styringsorganer		Regnskap	Budsjett	Avvik i %
Art		2023	2023	
10	Lønn	1 551 702	1 536 839	
11	Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm. egenprod.	2 816 848	1 519 428	
13	Kjøp av tjenester som erstatter komm. tjenesteprod.	1 819 575	1 732 248	
14	Overføringsutgifter	14 808 577	13 352 338	
15	Finansutgifter	642 465	450 000	
16	Salgsinntekter	-585 373	0	
17	Refusjoner	-626 734	0	
19	Finansieringsinntekter og finansieringstransaksjoner	-11 635 687	-10 011 452	
TOTALT		8 791 375	8 579 401	2

Politisk ledelse og politiske organer

Før kommunevalget 2023

Ordfører	Ellen Schjølberg	SP
Varaordfører	Tor Stabbforsmo	SP
Utvalg for Næring og Naturforvaltning, leder	Raymond Fagerli	SP
Utvalg for Oppvekst og Kultur, leder	Børge Marsfjell Hopen	SP
Utvalg for Helse og Omsorg, leder	Marit Fagerbakk	AP

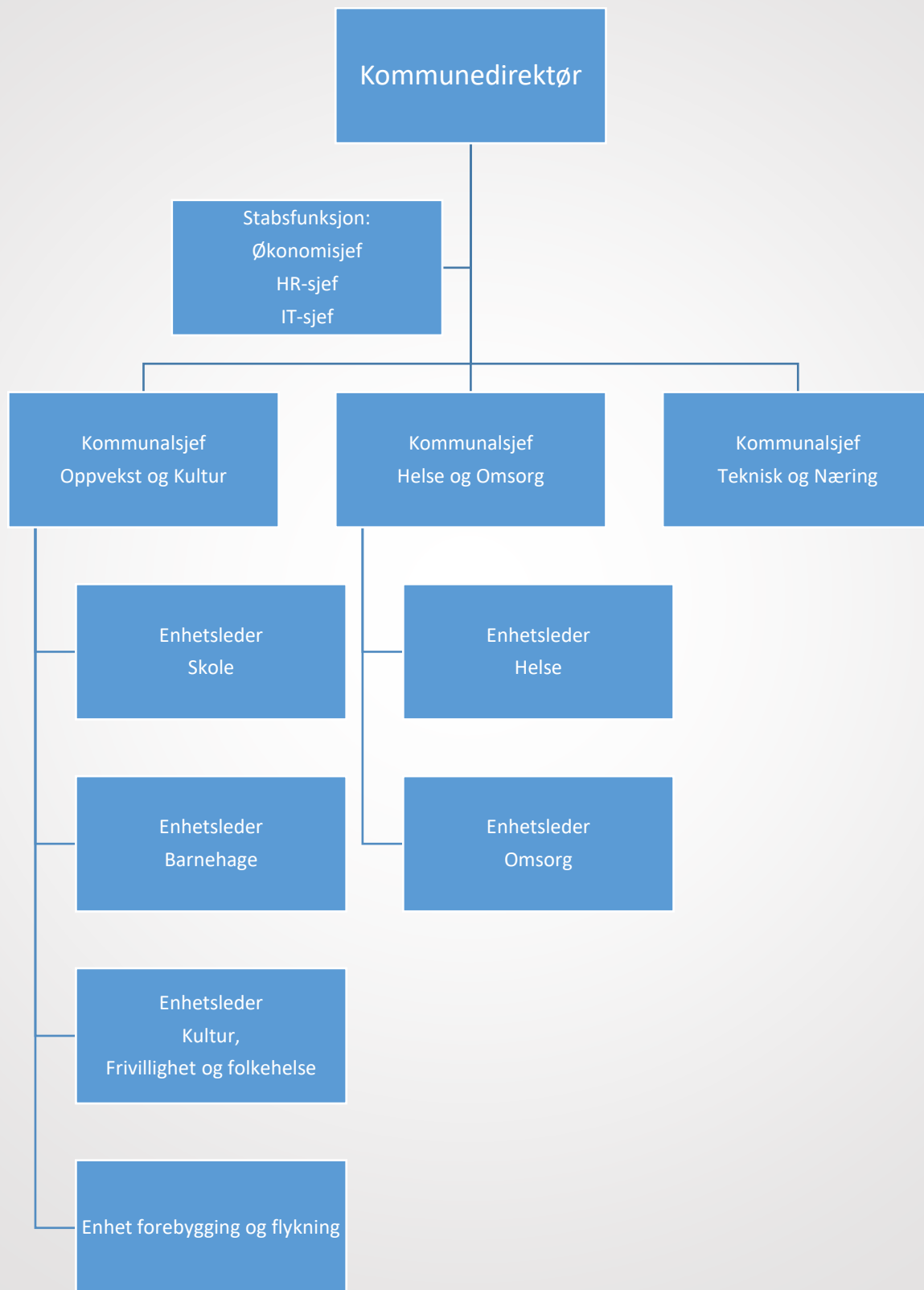
Etter kommunevalget 2023

Ordfører	Raymond Fagerli	SP
Varaordfører	Torkil Eriksen	SP
Levekårsutvalget, leder	Heidi Bech Arntsberg	AP

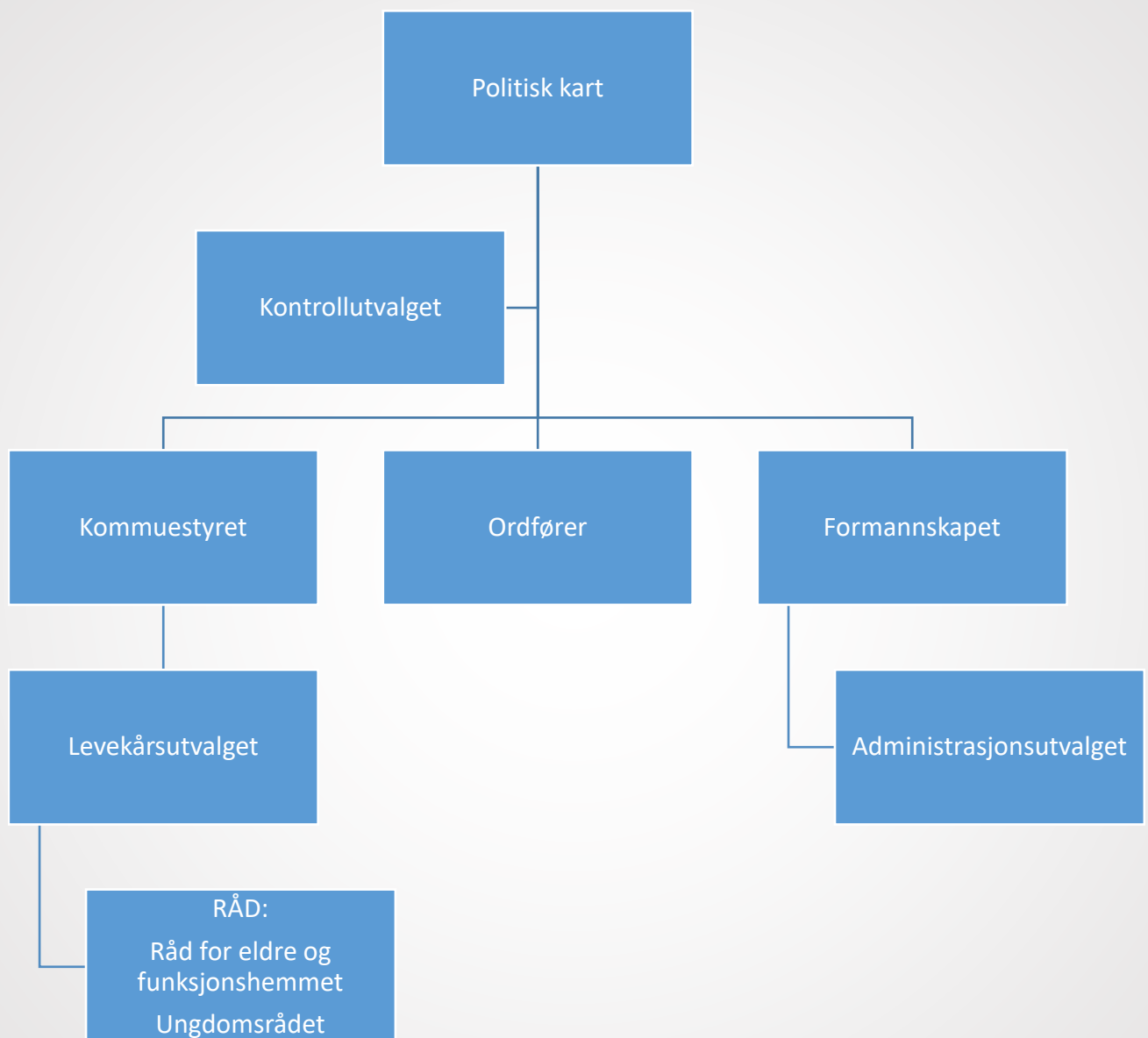
Politiske aktiviteter og vedtak

Politisk utvalg	Antall møter	Politiske saker	Referatsaker	Delegasjonssaker
ADM	3	6	229	3
AMU	5	4	0	0
FS	12	75	34	26
FOND	3	5	0	0
KS	8	73	40	0
NN-utvalget	9	56	15	107
OK-utvalget	3	8	1	4
HO-utvalget	2	3	1	0
Råd for eldre og funksj.	4	10	11	0
Levekårsutvalget	1	4	0	0

Organisasjonsstruktur - Administrasjon

Organisasjonsstruktur - Politisk

Internkontroll, GDPR, etiske retningslinjer og varslinger

Kommuneloven § 25-1. Internkontroll i kommunen og fylkeskommunen.

Kommunelovens § 25-1 krever at kommunen skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Den skal være systematisk og tilpasses vår størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.

Grane kommune har flere overordnede reglement, rutiner og retningslinjer som er styrende for virksomheten. Av de viktigste kan nevnes:

- Arkivplan
- Delegeringsreglement
- Ansettelses- og arbeidsreglementet
- Økonomi- og finansreglement
- Lederavtaler
- Etiske retningslinjer
- Rutiner for varsling
- Krisehåndtering og beredskap
- Retningslinjer for sikkerhetsrevisjoner på informasjonssikkerhet- og personvernrådet

De fleste av disse er oppdatert i inneværende kommunestyreperiode.

Det er i 2023 gjennomført mange tiltak for å forbedre internkontrollen.

Storledergruppe har i 2023 gjennomført opplæring i «Orden i eget hus» Fokus på internkontroll. Dette arbeidet er forankret i kommunedirektørens strategiske ledergruppe og er en kontinuerlig prosess som skal føre til forbedring.

Opplæring og kursing i varsling og varslingsrutiner. Flere i strategisk ledelse har også gjennomført kurs i sikker kommune.

Grane kommunen har tatt i bruk Framsikt som verktøy for virksomhetsstyring. Dette skal gi bedre sammenheng mellom plan og styring.

Virksomhetsmodellen skal gjøre det lettere å sette mål for hver enkelt virksomhet, og knytte målene opp til kommuneplanens samfunnsdel. Linken til budsjettet skal også bli sterkere. Månedlig økonomi rapportering skal også gjøres gjennom dette systemet.

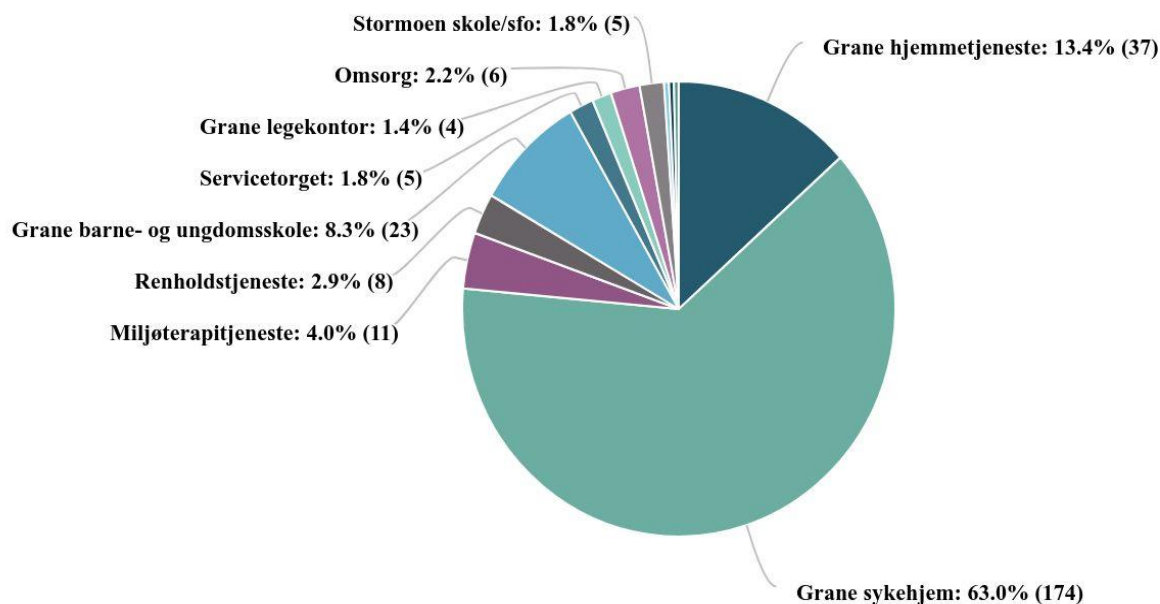
Avvik og avvikshåndtering håndteres gjennom internkontrollsystemet Compilo. Det er lagt til rette for at alle ansatte skal bruke avvikssystemet. Sektorovergripende planer, reglement, prosedyrer/rutiner er samlet i et felles system (Compilo). Avvik fra rutiner og avvik med konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet skal registreres via dette systemet.

Det jobbes kontinuerlig med at systemet skal brukes best mulig i hele organisasjonen.

Vi har avsatt en ressurs på 20 % stilling som innehar rollen for opplæring og utvikling av systemet, i samarbeid med kommunedirektøren.

Rapportert til

1. jan. 2023 - 31. des. 2023

Kommuneloven § 13-1: kommunedirektøren skal påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt.

Kommunedirektøren i Grane kommune godkjenner / forkaster samtlige saksframlegg som skal fremmes politiske organ. Dette skjer ved en godkjenningsordning i saksbehandlersystemet Websak.

Det jobbes med en rapport på status og oppfølging av vedtak som legges frem i kommunestyret en gang i året.

Tilsyn i 2023

- Arbeidstilsynet - Arbeidsmiljøregelverk
- Datatilsynet - Personopplysningssikkerhet
- Statsforvalteren - Landbruk
- Forvaltningsrevisjon - Psykososialt skolemiljø

HR-området, Human Resources / Human kapitalen 2022

Kunnskapsarbeid utgjør nå 50-80 % av bruttonasjonalprodukt i industrinasjonene.

Grane kommune er en organisasjon med kunnskapsintensive arbeidsoppgaver. I stor grad må den enkelte medarbeider ta ansvaret for sine arbeidsoppgaver med få ansatte.

Kommunedirektøren mener vi i stor grad evner å belønne gjennom lønssystemene, pensjonsordning, tilrettelegging for et godt samspill mellom hjem og arbeid; fleksitid, permisjonsreglement, barnehageplass og pendlertilskudd.

Gjennom medarbeidersamtaler og gjennom tillitt, mellom ansatte og leder, skal hver leder bidra til at våre medarbeidere behersker sine oppgaver, involveres i prosesser og har tilstrekkelig kunnskap, slik at det ikke skapes unødvendig stress og usikkerhet i organisasjonen.

Vi har dette året gjennomført felles opplæring i HMS 40 timers kurs for alle ledere med personalansvar, verneombudene og hovedtillitsvalgte. Hatt 1A dag hvor alle ledere, tillitsvalgte og verneombud kan delta, med felles mål om å jobbe med trepartssamarbeidet.

Grane kommune skal ha fokus på HMS arbeid i de enkelte avdelinger kontinuerlig. Jobbe med de tiltak hver avdeling ser som nødvendig for å utvikle organisasjonen og ha et godt arbeidsmiljø.

Det er ikke gjennomført medarbeiderundersøkelser dette året, men det skal gjennomføres i alle avdelinger i 2024. Vår bedriftshelsetjeneste jobber med kartlegging på alle avdelinger.

Grane kommune har flere ansatte som gjennomfører videreutdanninger og fagutdanninger i hht. vårt behov for mer kompetanse og faglærte. Vi har pr. i dag 6 lærlinger i kommunen som er god rekrutteringsmulighet for å få inn flere fagutdannede.

Vi satser på å få flere fagutdannede og flere med høyskoleutdanning i henhold til kommunens behov framover. Satser på rekruttering og er med i flere prosjekt sammen med flere kommuner på Helgeland.

Vi har Friskgården som vår bedriftshelsetjeneste til å være med på forebyggende arbeid og kursing av våre ansatte. De gjennomfører også helsekontroller på våre ansatte i tråd med de krav som foreligger.

Kursing av medlemmer av AMU vedr. hva er arbeidsmiljøutvalgets oppgaver.

Sykefravær

Sykefraværet i Grane kommune har vært veldig høyt dette året. Fra at vi har hatt et stabilt fravær i Grane kommune over flere år, har vi dette året hatt et fravær på hele 9,7 %. Forbedring fra 2022, men fortsatt alt for høyt fravær totalt. Vi jobber sammen for å se på hva som gjør at vi har så høyt fravær. En god del langtidssykemeldte med sykdommer utgjør en stor del av dette, men vi ser også at korttidsfraværet har økt litt og ligger på ca. 2,5 %.

Viktig å sette HMS på dagsorden på de ulike personalmøtene.

God trivsel hindrer unødig fravær. Satser på en del felles sosiale tiltak i løpet av hvert år for alle ansatte og i tillegg at hver avdeling jobber tett med trivsel og HMS på sine arbeidsplasser.

Vi nådde ikke vår målsetting i IA plan dette året som er på 6 %.

Grane kommune jobber med ulike prosjekt for å se om det vil ha effekt framover i forhold til nærvær og trivsel. På helsetunet har de kjørt et prosjekt et rausere arbeidsmiljø. Dette har gått over et år og vi fortsetter litt av den samme jobben videre for å holde fokus på HMS. Sykehjemmet har et lavt fravær dette året og nav sentralt har sett dette og synes det er veldig bra. Vi ligger blant de beste i landet i forhold til fravær innen dette området. I Grane kommune hadde vi i 2023 fravær på 4,9 % på sykehjemmet.

Kommunedirektør Anne Kristin Solheim og Ordfører Ellen Schjølberg testen tandemsykkelen før Arctic Race løpet aug. 2022.

Ansatte som jobber med Inn i jobb-prosjekt, her sammen med Janne Vangen, NAV Vefsna.

Kommune- direktør Anne Kristin Solheim som Lucia på kommunehuset desember 2022

Legemeldt sykefravær for 3. kvartal 2023. Prosent.

		Grane kommune	Alle kommuner
Alle næringer	Begge kjønn	5,2	6,3
	Kvinner	6,3	7,0
	Menn	0,3	4,0
Offentlig administrasjon mv.	Begge kjønn	8,7	4,5
	Kvinner	10,5	5,5
	Menn		3,2
Off. adm., undervisning, helsetj. samt pleie og omsorg	Begge kjønn	5,5	6,4
	Kvinner	6,4	7,1
	Menn	0,4	3,8
Undervisning	Begge kjønn	3,8	4,5
	Kvinner	4,5	5,0
	Menn	1,1	3,0
Grunnskoleundervisning	Begge kjønn	3,9	4,4
	Kvinner	4,5	4,9
	Menn	1,3	3,0
Helsetjenester	Begge kjønn	6,1	7,2
	Kvinner		7,6
	Menn		4,4
Pleie og omsorgstjenester i institusjon	Begge kjønn	1,4	7,8
	Kvinner	1,6	8,3
	Menn		4,6
Andre omsorgsinstitusjoner samt bofellesskap	Begge kjønn		7,9
	Kvinner		8,8
	Menn		5,3
Sosiale omsorgstj. uten botilbud, ekskl. barnehager	Begge kjønn	5,1	7,2
	Kvinner		7,8
	Menn		4,6
Barnehager	Begge kjønn	8,4	7,5
	Kvinner	10,4	7,7
	Menn		4,8
Barnevernstjenester	Begge kjønn		8,1
	Kvinner		8,5
	Menn		5,2
Kommunale sosialkontortjenester	Begge kjønn		6,5
	Kvinner		7,2
	Menn		4,0

Helse, miljø og sikkerhet

Alle våre medlemmer i arbeidsmiljøutvalget, verneombud og ledere har gjennomgått 40 timers kurs i HMS. Nye valgte får tilbud om kurs hvert år.

Vi har Friskgården som vår bedriftshelsetjeneste til å være med på forebyggende arbeid og kursing av våre ansatte. De gjennomfører også helsekontroller på våre ansatte i tråd med de krav som foreligger.

Kursing av medlemmer av AMU vedr. hva er arbeidsmiljøutvalgets oppgaver.

Pensjon

Våre pensjonsordninger har vi gjennom avtale med KLP og Statens pensjonskasse.

KLP har avholdt møte med Grane kommune, både med ledere og med den enkelte ansatte som ønsket informasjon om sin egen pensjon. Dette gjøres hver år.

Seniorpolitikk

Seniorpolitikken har overordnede mål å stimulere ansatte til å stå i jobb framfor å velge å gå av med pensjon. Vi ser at flere arbeidstakere over 62 år velger å stå i jobb lenger i dag enn tidligere - så de igangsatte tiltakene synes å virke.

Seniorpolitikken i Grane kommune ligger innfelt i vår lønnspolitiske plan og ansatte over 62 år får 10.000.- ekstra i lønn i 100 % stilling hvert år fram til fylte 67 år eller tilsvarende sum i antall fridager i disse årene, hvis dette er ønskelig og at det er mulighet i henhold til den enkeltes arbeidsplass.

Likestilling

Likestilling, kvinner – menn

Likestilling, etnisitet

Arbeidsgiver skal jobbe aktivt for å fremme likestilling og hindre diskriminering.

Vi har et ansvar for at mangfold skal fungere og gjerne gi oss nye perspektiv slik at vi kan løse oppgaver på en bedre måte sammen. Som flerkulturell arbeidsplass har vi et potensiale for ny utvikling.

I 2023 hadde Grane kommune 23 ansatte med utenlandsk opprinnelse.

Likestilling, funksjonsevne

Kommunesektoren er bedre enn privat og statlig sektor til å ansette og ivareta de som faller utenfor i arbeidsmarkedet.

Grane kommune har i flere år stilt seg åpen for ansettelser og arbeidstrening av personer som av ulike årsaker kommer inn under betegnelsen nedsatt funksjonsevne.

Vi er en stolt arbeidsgiver til ansatte med ulike evner og tilpasser arbeidet etter mestring. Det har ikke skjedd ombygginger i kommunens bygg mht universell utforming i 2022 og 2023.

Lønnsutvikling for fast- og timelønnte hoved- og bistillinger i Grane kommune

Tall pr. 1.12.2022 og 1.12.2023 basert på KS' PAI-register:

Kjønn	Måned- fortjeneste 2023	Grunnlønn 2023	Endring i måned- fortjeneste 2022-2023	Endring i grunnlønn 2022-2023	Ansatte 2023	Årsverk 2023	Endring i årsverk 2022-2023
Kvinner og menn	50.614	46.283	6,7 %	5,9 %	217	166	3,9 %
Kvinner	49.974	46.524	8,6 %	8,2 %	170	133	1,6 %
Menn	53.204	45.308	-1,3 %	-3,1 %	47	33	14,1 %

Lønnsforhold justert for ulike faktorer i Grane kommune

Gjennomsnittlig fortjeneste pr. månedsverk og gjennomsnittlig grunnlønn pr. månedsverk for kvinner i prosent av menns lønn.

Tall pr. 1.12.2021, 1.12.2022 og 1.12.2023:

	2021		2022		2023	
	Kvinner måned- fortjeneste i prosent av	Kvinner grunnlønn i prosent av menns	Kvinner måned- fortjeneste i prosent av	Kvinner grunnlønn i prosent av menns	Kvinner måned- fortjeneste i prosent av	Kvinner grunnlønn i prosent av menns
Ujustert	82,4	91,1	85,4	92,0	93,9	102,7
Alder	82,4	91,1	85,4	92,0	93,9	102,7
Stillingsgruppe	85,3	96,3	88,7	99,6	95,4	106,9
Stillingskode	98,3	100,4	99,7	100,7	99,2	101,7
Utdanning	86,6	94,0	89,4	94,1	91,7	98,9

Tallene uttrykker hva kvinners lønn som andel av menns lønn ville vært dersom kvinner og menn hadde hatt samme årsverksfordeling innenfor hver av variablene det er justert for. Tallene justert for stillingsgruppe eller stillingskode bør brukes som mål på kjønnsforskjell i lønn, siden tallene i stor grad holder utenfor den delen av lønnsforskjellen som skyldes ulike yrkesvalg.

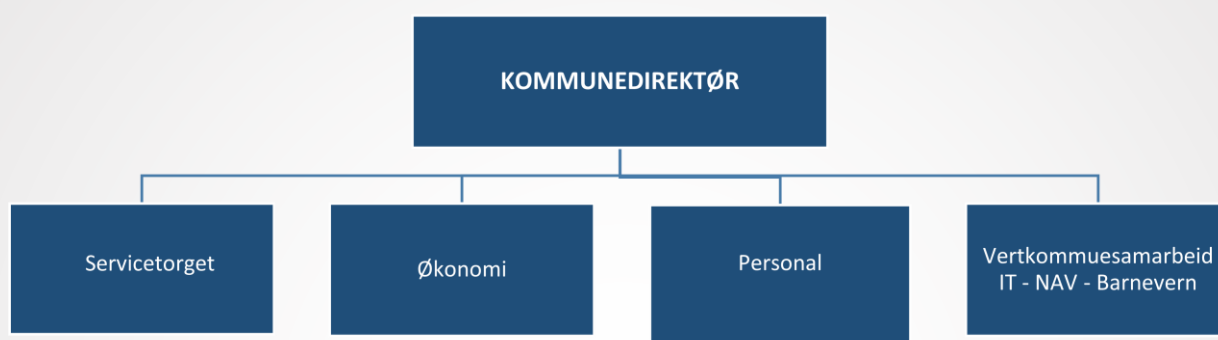
Ansatte fordelt på stillingsstørrelse pr. ansatt *) og kjønn i Grane kommune

Tall pr. 1. desember i det enkelte år:

Stillingsstørrelse per ansatt	Kjønn	Årstall					
		2021		2022		2023	
		Antall ansatte	Prosent	Antall ansatte	Prosent	Antall ansatte	Prosent
0 - 24,9 %	Kvinner og menn	20	10,0	23	11,0	20	9,2
	Kvinner	13	8,6	13	7,8	13	7,6
	Menn	7	14,6	10	23,8	7	14,9
25 - 49,9 %	Kvinner og menn	20	10,0	18	8,6	21	9,7
	Kvinner	16	10,5	14	8,4	13	7,6
	Menn	4	8,3	4	9,5	8	17,0
50 - 74,9 %	Kvinner og menn	25	12,5	28	13,4	33	15,2
	Kvinner	19	12,5	24	14,4	28	16,5
	Menn	6	12,5	4	9,5	5	10,6
75 - 99,9 %	Kvinner og menn	34	17,0	34	16,3	36	16,6
	Kvinner	29	19,1	32	19,2	31	18,2
	Menn	5	10,4	2	4,8	5	10,6
100 %	Kvinner og menn	101	50,5	106	50,7	107	49,3
	Kvinner	75	49,3	84	50,3	85	50,0
	Menn	26	54,2	22	52,4	22	46,8

* Tabellen handler om stillingsstørrelse pr. ansatt. Derfor vil f. eks. en person med to stillinger på hhv. 20 og 50 % bli tilordnet gruppen 50-74,9 %. Stillinger i andre kommuner er ikke tatt med i vurdering av en ansatts stillingsstørrelse.

Organisasjonskartet for avdelingen

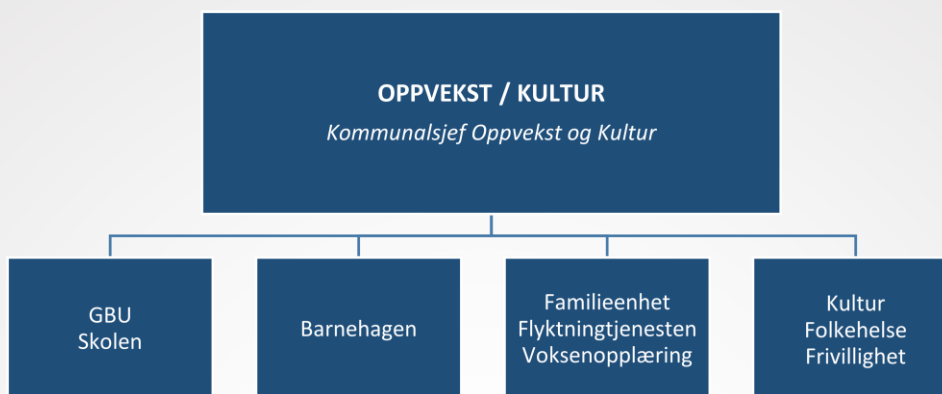
Tema	Rapport
Antall årsverk	8,9
Antall lærlinger	0
Fordeling kvinner/menn	10/1
Sykefravær	21,4 %

Økonomi

REGNSKAP - Sentraladministrasjonen		Regnskap	Budsjett	Avvik i %
Art		2023	2023	
10	Lønn	8 163 759	7 723 809	
11	Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm. egenprod.	6 811 676	5 495 157	
13	Kjøp av tjenester som erstatter komm. tjenesteprod.	1 683 009	1 400 000	
14	Overføringsutgifter	1 250 961	0	
15	Finansutgifter	2 437 669	2 426 057	
16	Salgsinntekter	-139 675	-128 000	
17	Refusjoner	-2 287 283	-518 000	
19	Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-872 807	-415 557	
TOTALT		17 047 311	15 983 466	7

Organisasjonskart for avdelingen

Tema	Rapport
Antall årsverk	63
Antall lærlinger	3
Fordeling kvinner/menn	62 kvinner og 13 menn
Sykefravær	9 %

Barn med barnehageplass
- 2022

94,8 %

Elever i SFO/AKS
- 2023

18,4 %

Introduksjon

I Grane skal barn og unge oppleve et godt og inkluderende oppvekstmiljø, og bli best mulig rustet for voksenlivet gjennom trygghet, læring, trivsel og helse. Grane kommune skal legge til rette for at barn blir best mulig rustet for å møte voksenlivet, og for å skape gode liv. Vi ønsker robuste, kompetente ungdommer som trives i kommunen og mestrer livene sine.

Bærekraftsmål:

- 4 – God utdanning
- 3 – God helse og livskvalitet
- 10 – Mindre ulikhet

Barnets beste er alltid en forutsetning for vår praksis, og barnets stemme er vesentlig. Vi er helsefremmende barnehage og skole, og trafiksikker kommune.

Kultur er et viktig virkemiddel for å hindre utenforskap. Måltrettet innsats med tidlig inkludering av utsatte grupper og de som kommer til kommunen er en forutsetning for å oppnå dette.

Kultursektoren er viktig for å bringe mennesker med ulik bakgrunn og ulike meninger sammen i en felles offentlighet. Kultur etablerer møteplasser, og binder folk sammen på tvers av lag og foreninger.

Ved å samarbeide med innbyggere og frivillige skal vi tilrettelegge for et mangfold av frivillige-, idretts- og kulturelle tiltak og aktiviteter. Bygge på vilje til frivillig innsats og oppmuntre ildsjeler.

Barnehagen

Visjon: Her skal alle trives!

Hovedmål: Alle barn skal gå ut av barnehagen med en følelse av å være god nok.

Barnehagen skal bidra til barns trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd, og forebygge krenkelser og mobbing. I barnehagen har leken en egenverdi.

Grane kommune har fokus på språkutvikling i barnehagen for å forebygge lese- og skriveansker samt andre potensielle utfordringer senere i oppvekstløpet.

Bruk av digitale verktøy i barnehagen skal fremme nysgjerrighet, skaperglede og kreativitet. Barnehagen har god kvalitet, blant annet gjennom styrket pedagog- og voksentetthet.

Tiden etter covid-19 har vært preget av mye sykdom i personal og barnegruppe. Etter å ha desinfisert mye under pandemien, samt at det har vært lite sykdom, har det kanskje gitt oss en smell i etterkant når restriksjoner har blitt lettet på. Barnehagen har generelt hatt høyt nærvær, og når det blir mye sykdom settes en på prøve. Med en grunnbemanning som er høyere enn normen, har vi klart å holde åpent hele perioden med sykdom. Noe utviklingsarbeid har blitt satt på vent, da hovedfokus har vært å gi barna omsorg og trygghet i hverdagen.

Vi har fra dag til dag omkalfatret på personal gjennom perioder med sykdom, for å gi barna mest mulig trygghet, og for å holde en forsvarlig drift. Tilgang på vikarer i en kommune med lav arbeidsledighet er ikke stor. Heldigvis har vi pensjonerte medarbeidere som har stilt opp.

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling.

Barnehagens visjon er «Her skal alle trives», og vårt hovedmål er «Alle barn skal gå ut av barnehagen med en følelse av å være god nok». Vår oppgave er å gi både omsorg og oppdragelse, legge til rette for lek og se til at hverdagsaktiviteter og læring er tilpasset barnas nivå og utvikling. Med utgangspunkt i vår visjon, vårt hovedmål og satsingsområder, ønsker vi at alle barn, uansett alder, kjønn, nasjonalitet, funksjonsnivå, kultur- og familiebakgrunn skal oppleve at de er betydningsfulle mennesker i vårt fellesskap. «Vennskap -med hjerte for alle» har over flere år vært barnehagens satsingsområde. Dette passer godt inn i lovendringen som kom i 2021 hvor barnehagene fikk en aktivitetsplikt hvis barn ikke har det bra i barnehagen. I tillegg legger vi mye vekt på språk og uteglede, samt at vi er godt i gang med å implementere digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet.

Grane kommunale barnehage er en livsgledebarnehage. Det betyr at vi har samarbeid med helsetunet for å skape livsglede for eldre. Dette skjer gjennom både fastsatte og spontane aktiviteter gjennom året.

Pedagogene har startet på siste år i lederutvikling som skal gå over 2 år, i tillegg til å tilegne seg mer kompetanse på å være leder i barnehage, har de valgt uteleken som utviklingsarbeid. 7 fagarbeidere har deltatt på kurs i sosialpedagogikk på kveldstid, som ble avsluttet på nyåret.

Høsten 2023 startet personalet med utviklingsarbeid hvor tema er lek og lekemiljø. Det er laget en 2-årig utviklingsplan sammen med barnehagene i Hattfjelldal, hvor det jobbes med kompetansepakker fra utdanningsdirektoratet gjennom 2 år, samt kursing og veiledning gjennom REKOM og NORD universitet. Dette har vært interessant og personalet er engasjert.

Pr. juni 2023 var det 57 barn i barnehagen; 35 barn over 3 år og 22 under 3 år.

Barnehagen tar inn barn hele året, selv om det telles i desember. Pr. juni 24 er det ventet 63 barn; 37 store og 26 små.

Grunnet tilflytting, ukrainske flyktninger og redusert makspris, ser vi økende barnetall.

Skolen

Elevene skal ha et trygt og godt skolemiljø. Grane kommune skal arbeide mot gode læringsresultater, der elevene i stor grad får utnyttet sine potensialer og styrker.

HOVEDMÅL i satsing på tilpasset opplæring i lesing i alle fag 21 – 25; Våre elever er funksjonelle lesere og har leseferdighet som er forventet på det trinnet de går. Siste år har også hatt fokus på klasseledelse.

Undervisningen er praktisk, variert og relevant. Det jobbes med tidlig innsats og god vurderingspraksis. Det jobbes med mestringstro i elevgruppa for å få best mulig læringsresultat og livsmestring. Graneskolen har uteskole og jobber med å skape lokal tilhørighet, kunnskap om lokalt næringsliv, kulturer, og forståelse for samisk kultur. Vi vil at barn og unge i kommunene skal vite verdien av mangfold, og viktigheten av inkludering, og at deres stemme er viktig og skal bli hørt.

Vi har 130 barn i skolen (på 1.-10. trinn) og 8-10 barn i SFO. Av disse får 14 elever spesialundervisning, og i 2023 har vi hatt seks §9a saker, og / eller saker med bekymring rundt trygt og godt skolemiljø gjennom året. For mer om skolen henvises det til Kvalitetsmelding for skolen. Gult tas bort? Når det gjelder faglige resultater jobber vi systematisk med å bedre resultatene på Nasjonale Prøver på 5. trinn, og at vi ellers er stabile når det gjelder resultater på ungdomstrinnet.

SFO

Grane kommune skal gi et godt og variert tilbud for elevene i SFO.

Hovedmål: Alle barn får anledning til å være barn sammen. Barna skal føle tilhørighet, trygghet og omsorg blant andre barn og voksne.

Aktivitetstilbud med variasjon som skaper trivsel. SFO har fokus på medbestemmelse og barna får derfor i stor grad drive selvstyrte aktiviteter og lek.

Voksenopplæringa

KVALITET: Er en av få voksenopplæring i Norge som har 100 % dekning ift. den nødvendig utdannelsen for å drive med voksenopplæring av andrespråklige studenter – begge har vi 30 stp. i norsk som andrespråk.

FLEKSIBILITET: Yter tjenester både for dem som er deltakere i introprogrammet (de som har krav til norskopplæring), de som er gifte med norske statsborgere (de som har plikt og krav til norsk- og samfunnskunnskap) og de som er kommet til Norge som arbeidsinnvandrere.

TJENESTEVENNLIG: Tilpasser undervisningstiden til reelle behov til våre studenter, dvs tilbud om undervisning tre / fire ganger i uken på formiddagen og to ganger i uken på ettermiddagen for dem som er kommet seg i jobb, men fortsatt har behov for norsk- og samfunnskunnskapsoplæring.

ETTERTRAKTET: Legger til rette prøver i samfunnskunnskap – en prøve som kreves for å få fast oppholdstillatelse og / eller statsborgerskap. Det gjør at innbyggere i nabokommuner (Vefsn, Hattfjelldal) bruker våre tjenester.

NYSKAPENDE: Bruker tilpasset opplæring ift. våre studenter, henter inspirasjon og nye ideer for å gjøre undervisningen personlig og attraktivt.

SAMARBEIDSVILLIGE: Stiller opp som koordinatore for eventuelle etterutdanningstilbud (helsefagarbeider, truckfører, barne- ungdomsarbeider osv). Har gode erfaringer på dette området og kan bidra med pedagogiske og organisatoriske ferdigheter.

Siden kommunen har tatt imot mange flyktninger fra Ukraina – (rundt 50) har vi sørget for å dekke deres behov for norskopplæring og det skal vi fortsette med.

Familieenheten

Familieenheten skal bidra til en trygg og god oppvekst i Grane kommune gjennom forebyggende tiltak og lavterskeltilbud for barn og familier i kommunen. Her bygges det på tverrfaglig samarbeid og laget rundt barnet og familien. Ungdomsklubben er en møteplass for alle unge.

Kommunen er nå med i prosjektet Bedre Tverrfaglig Innsats (BTI) og har fått prosjektmidler til dette. I tillegg utdannes to ansatte i foreldreveiledningsprogram et som heter PMTO.

Dette er beregnet for foreldre som har barn som har eller står i fare for å utvikle atferdsvansker. I 2023 ble det startet opp med 4 ulike familier som fikk dette tilbudet. Det er holdt 2 runder med foreldreveiledning i grupper i 2023: ICDP for 2-åringsforeldre og flyktninger.

Det ble arrangert aktiviteter for barn og unge i sommerferien, med blant annet åpen klubb, overnattingstur og aktivitetsdager for elever på 1.-3. trinn. Overnattingsturen var et samarbeid med Grane jeger og fisk. Det var også kjøpt tilbud til barn med «sommeraktivitet på elva».

Barnevern ble omorganisert til vertskommunesamarbeid med Vefsn fra juli 2022. Etter økning av antall bekymringsmeldinger har dette stabilisert seg igjen.

Kultur, folkehelse og frivillighet

Kultur og folkehelse

Tallet på lag og foreninger i Grane har holdt seg stabilt i 2023.

En del av organisasjonene melder om en tung start etter flere år preget av pandemi og tilhørende smittervernrestriksjoner, noe som har endret folks kulturvaner og engasjement.

Granedagsuka i juni ble markert med et rikholdig program sju dager til ende, og her kjente publikum sin besøkestid.

Enheten har gjennom året gjennomført en rekke kulturarrangementer, hvor Bolystgruppa, Den kulturelle spaserstokken, Helgeland museum, Grane JFF, Festspillene Helgeland og Helgeland friluftsråd har vært noen av våre gode samarbeidspartnere.

Vi har i samarbeid med Bygdekinoen avholdt ca 20 kinoforestillinger.

I skolens sommerferie ble det ferieaktiviteter for elever i grunnskolealder. Helgeland friluftsråd hadde i tillegg ei uke med friluftsskole, og vi inngikk et samarbeid med River North som ga barn og unge tilbud om ukentlige aktiviteter i deres regi gjennom hele sommerferien.

Folkehelseloven pålegger kommunene hvert fjerde år å utarbeide et oversiktsdokument som beskriver innbyggernes helsetilstand og påvirkningsfaktorer. Dette arbeidet er tidskrevende, og ble utarbeidet høsten 2023. Dokumentet viser at vi noen av våre største utfordringer er at demografien viser en aldrende befolkning i årene fremover. Vi har en høy andel unge uføre, flere av våre innbygger opplever sosiale forskjeller og tallet på barn i barnevernstiltak er høyere i Grane enn landet som helhet.

Boligmarkedet i Grane trangt, noe som gjør det vanskelig både å få kjøpt og å leie bolig. Videre ser vi at en høy andel av innbyggerne oppfyller ikke aktivitetsanbefalingene og er for inaktive. Andelen unge som er overvektige er økende i Grane.

På senhøsten søkte vi opptak i det statlige folkehelseprogrammet for prosjektet «Ung inkludering». Med dette skal vi jobbe aktivt mot ungdom som faller utenfor utdanning og arbeidsliv, for å forebygge utenforskap. Helsedirektoratet og Nordland fylkeskommune innvilget søknaden med 1,6 millioner kroner, fordelt over tre år.

I august deltok enhetsleder sammen med ungdomsrådet på Nasjonal ungdomskonferanse som ble arrangert over tre dager i Mosjøen, og i november var vi i Bodø da Ungdommens fylkesting hadde invitert ungdomsråd fra hele fylket til helgesamling.

Erik Steinslett fra ungdomsrådet i Grane ble valgt inn som fast representant i Ungdommens fylkesting.

Høsten 2023 ble arbeidet med rehabilitering av kunstgressbanen avsluttet, et viktig arbeid for å opprettholde en bane med god kvalitet i årene fremover.

Enheten registrerte gjennom 2023 en markant økning av innbyggere og gjestearbeidere som ønsker å benytte treningsrommene i idrettshallen. Det ble solgt dobbelt så mange treningskort enn budsjettert.

I løpet av året har vi gått over til app-basert låssystem i hallen, og dette medfører mindre administrering rundt utstedelse av treningskort.

I Grane har vi gjennom flere år hatt et folkehelseiltak hvor vi tilbyr gratis fritidsbading for våre innbyggere. Folkehelseiltaket har hatt god effekt og vi ser en dobling i antall brukere av tilbudet. Ekstra gledelig er det at stadig flere voksne benytter seg av tilbudet.

Vi fortsatte også dette året et godt samarbeid med Grane IL om fjelltrimmen, som i 2023 bestod av 21 poster i ulik vanskelighetsgrad. Postene har vært fordelt over hele kommunen. Tilbudet er veldig mye bruk av både innbyggere og besøkende.

I oktober var vi medarrangør da Helgeland friluftsråd valgte å legge sitt årlige rådsmøte til Grane. Dette pågikk i to dager og Stavassgården ble benyttet som lokasjon.

Enhetsleder fikk i 2023, som en av to fra Nordland, tilbud om å være med i KS sitt nasjonale nettverk for kultur. Nettverket er nyetablert, og medlemmene skal bidra med innspill til satsninger på kulturfeltet for kommunene i årene fremover.

Enhetsleder har også vært representert i Lokalt råd for Bodø 2024, og fått være med å tildele tilskudd til arrangementer på Helgeland som et ledd i markeringen av Europeisk kulturhovedstad.

Grane har som en av tre nordlandskommuner inngått et pilotsamarbeid med Nordland fylkeskommune om å teste ut enkle verktøy som bidrar til god livskvalitet og bærekraftig utvikling for befolkninga i Nordland.

Grane kommunes samarbeidsavtale med Trygg Trafikk om å være en trafiksikker kommune har blitt ivarettatt med månedlige informasjonskampanjer, og særlig fokus på parkering i april og refleksbruk i oktober.

Enheten drifter kommunens nettside sammen med Servicetorget, samt sosiale medier og informasjonsskjermer.

Ungdommens hus

Frivilligsentralen

Grane frivilligsentral har også i år driftet sentralen på en meget aktiv måte.

Vi har videreført samarbeidet med pensjonistforeningen og driftet «Aktiv senior» som har hatt fokus på at våre eldre skal ha mulighet til å delta på aktiviteter for å forhindre passivitet og ensomhet.

Dette arbeidet har vi høstet mye ros for både fra statsforvalteren, fylkeskommunen og kulturdepartementet.

Forskningen viser at ca 40 % av demensforekomsten kan forebygges og et aktivt sosialt liv som senior er en viktig brikke i denne forebygginga.

Tilbudet ved frivilligsentralen gis fire dager i uka til aldersgruppa 60+, med styrke- og balansetrening på mandager, digitalhjelp på tirsdager og felles middagsmåltid på onsdager. På torsdager varieres aktivitetene fra uke til uke. Her har vi blant annet feiret vaffeldagen, vært ute med bålpannen og servert bålcaffe, hatt quiz og bingoarrangementer, konserter, foredrag og en sommertur til bygdetunet med grilling ved elvekanten.

Videre har vi arrangert tur til Stavvassgården, og Svenningvatnet, samt en tur til Simskaret for å besøke den nye gapahuken som er satt opp der. Vi har også vært på tur til Brønnøysund hvor vi besøkte ei utstilling ved Mosheim og omvisning ved Havbrukssentret.

Samarbeidet med Den kulturelle spaserstokken gir oss mulighet til å arrangere foredrag og konserter, men også billetter til kino og teaterforestillinger. Eldredagen ble markert med en dansegalla hvor frivillige velvillig stilte opp for å arrangere dette sammen med oss.

Sammen med Grane folkebibliotek ble «Demensdagen» markert.

V har også hatt temadager med blant annet besøk av tannhelsetjenesten og ernæringsfysiolog som har hatt foredrag for oss her på sentralen.

Turist i egen bygd fikk vi oppleve. Der kjørte vi i rundt i bygda og hadde med oss egen guide.

Vi har også besøkt Ungdommens hus der vi laget oss gryterett og testet t aktivitetstilbudene i lokalet.

Tradisjonen tro ble det også i år arrangert en førjulstur til Sverige. De torsdager vi ikke har vært på tur har vi hatt kaffe med tilbehør i frivilligsentralen sine lokaler.

Reiseklubben vår hadde også i år tur til Syden. Mandag 24. april 2023 stod 28 stykker på togperrongen med koffertene og billetter til Alcudia, Mallorca. Dette ble en flott tur med mange fine tilbakemeldinger der mange ikke ville ha tatt turen til Syden alene.

Andre aktiviteter i regi av frivilligsentralen er småbarnstreff på onsdager og vi organiserer vaffelsteiking for beboerne på sykehjemmet hver mandag. Her stiller frivillige opp for å lage ei ukentlig trivselsstund.

Termik ledsageroppdrag er en også en aktiv tjeneste vi har for innbyggere som har behov for ledsagertjeneste når de skal til time hos spesialisthelsetjenesten. Vi har også frivillige som stiller opp med avlastning for pårørende ved livet slutt.

Torsdag ettermiddag har vi «vannglede» som er vanntilvenning for de som er utrygge i vannet og de som ønsker å lære seg å svømme.

Grane frivilligsentral organiserer årlig tre innsamlingsaksjoner. Dette er «Et bidrag til jul», den årlige TV-aksjonen og Krafttak mot kreft.

Sistnevnte ble gjennomført i mars med et godt samarbeid barnehagen med vaffelsteiking og kaffesalg til inntekt for kreftsaken. På selve innsamlingsdagen deltok konfirmantene og Grane menighet med musikk gudstjeneste. Dansebandet Mix spilte opp etter preken og det var både salg av kaffe og kaker, samt tombola og loddsalg der all inntekt gikk til Krafttak mot kreft.

Julekveld for enslige ble også avholdt i år. Dette er den beste dagen i året hvor vi samles rundt et juledekket bord med god julemiddag som blir sponset av Grane kommune. Det var 18 stykker som spiste her på julekvelden.

Det var til sammen 1288 personer som benyttet seg av våre tilbud i 2023. I tillegg er det flere lag og foreninger som benytter frivilligsentralens lokaler for sine aktiviteter på ettermiddag- og kveldstid.

Kulturskolen

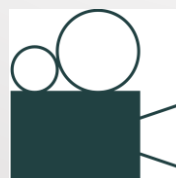
Stillingen som kulturskolerektor har også av økonomiske årsaker, stått vakant i 2023. Enhetsleder og kommunalsjef har ivarettatt disse arbeidsoppgavene.

I løpet av året utvidet vi kulturskoletilbudet slik at vi kunne tilby instrumentopplæring i messinginstrumenter og piano. Videre har vi hatt tilbud for alle barna ved skolefritidsordningen, «Blås i SFO», og et musikklektilbud på kveldstid. Vi lyste ut undervisningstilbud i korsang, men ingen elever søkte opptak til dette.

Barn med plass i kommunal musikk- og kulturskole

18 %

Besøk pr. kinoforestilling

19,8

Frivillige lag og foreninger - 2023

22 foreninger

Biblioteket

«Sommerles» var en populær aktivitet også i 2023 og 60 barn deltok.

Biblioteksjefen var på besøk til førskoleungene og i 1.-7. klasse for å informere om «Sommerles» før oppstart, og for å dele ut diplomer etter avslutning.

Deltagerne leste 687 bøker med til sammen 71584 sider i perioden 1. juni – 31. august.

Det er fortsatt mulig for foreldre å låne med bøker hjem fra barnehagen med Tøyveskebiblioteket. Barnehagen har tøyvesker for alle alderstrinn.

Spillkveld for 7.-10. klasse har samlet unge på biblioteket også i 2023. Det har vært 29 slike arrangementer, med et snitt på 13 deltagende ungdommer pr. kveld. Åpningstiden var 14.30–20.00 og vi serverer litt mat når de kommer.

Våren 2023 var det fortsatt Språkkafe på biblioteket, som en del av introduksjonstilbudet til flyktningene fra Ukraina. Vi spiller spill, løser kryssord og snakker sammen.

I juni ble det avviklet blomsterbyttedag. Dette er et samarbeid med administratoren av Facebook-gruppa Hager og drivhus i Grane. Det kom dobbelt så mange som året før og dette vil vi fortsette med.

Også i år hadde biblioteket bod på Gammelsagmaro på Granedagslørdagen. Dette året la vi vekt på informasjon om Bookbites og andre tjenester som biblioteket har, i tillegg til å låne ut bøker. Det var mange som stoppet og viste interesse for tilbudene vi har.

Grane folkebibliotek fikk delta på Bibliobattles også i 2023. Bibliobattles er en nasjonal konkurranse i Minecraftbygging og foregår på internett. Deltagerne fikk utdelt ei «tomt» og de kunne bygge i 4 dager i tidspunktet 17.00 – 21.00. Både lag og enkeltpersoner kunne delta. En jury valgte de beste byggverkene i hvert fylke og en gikk videre til landsfinalen. Et lag fra Grane ble også i år plukket ut som en av de 4 beste i fylket.

I forbindelse med samisk nasjonaldag og samisk språkuke ble det laget utstillinger av samisk litteratur. Biblioteket har kjøpt nye utgitt litteratur på samisk og av samiske forfattere, for både barn og voksne.

I løpet av året har biblioteket besøk av grupper fra barnehagen og skolen. Noen besøk er planlagt og det lages et lite opplegg, blant annet med formidling av ny litteratur. Andre ganger besøker elevene biblioteket for å låne bøker.

Vi har også besøk av konfirmantene og lager da et opplegg i samarbeid med den ansvarlige for konfirmantundervisningen.

Vi har hatt flere forfatterbesøk alene, eller i samarbeid med Vefsn og Hattfjelldal. Vi samarbeider også med representant for sametingsbibliotekets om aktiviteter som eventyrstund og Strikk og lytt.

Det har vært 22 arrangement i løpet av året og av disse er 16 for barn og unge. Arrangementene har foregått i og utenfor biblioteket.

Samarbeidet med biblioteksjefene i Hattfjelldal og Vefsn, og nå også Hemnes, er nå planfestet og oppleves som veldig nyttig.

Biblioteket har også et svært godt samarbeid med resten av enheten og det åpner for muligheter til aktiviteter biblioteket ikke kunnet gjennomføre alene, blant annet på grunn av økonomi.

2554 personer besøkte biblioteket i 2023.

**Bøker lånt på
biblioteket - 2023**

2 526 bøker

Økonomi

REGNSKAP - Oppvekst og Kultur		Regnskap	Budsjett	Avvik i %
Art		2023	2023	
10	Lønn	51 872 608	47 067 978	
11	Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm. egenprod.	7 287 660	4 059 430	
13	Kjøp av tjenester som erstatter komm. tjenesteprod.	5 415 309	1 420 000	
14	Overføringsutgifter	2 027 497	800 000	
15	Finansutgifter	1 468 580	59 252	
16	Salgsinntekter	-2 714 502	-2 784 283	
17	Refusjoner	-5 824 032	-1 692 000	
18	Overføringsinntekter	-20 892 701	-9 142 500	
19	Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-4 005 678	-4 347 581	
TOTALT		34 634 740	35 440 296	-2

I all hovedsak er det store avvik fordi flyktningetjenesten ikke var budsjettet for 2023.

Andre større avvik:

- PPT kostet 133.000,- mer.
- Mindre brukerbetaling i SFO på over 400.000,-.
- Mer norsktilskudd enn budsjettet på ca 1 mill.
- Store vikarutgifter, men mye av disse dekkes opp av sykelønnsrefusjon.
- Barnevern kostet 1,1 mill. mer enn budsjettet.
- Store utgifter og større inntekter innen flyktning.

Samfunnet ser en trend der barn og unge sier de har dårligere mental helse og trivsel, læringsresultater går ned og det er en utfordring i å få barn og voksne til å *ville være på skolen*. Dette søker oppvekst og kultur å motvirke med tiltak, blant annet hentet fra Grane kommunes samfunnsplan som vektlegger disse 4 satsningsområdene:

Folkehelse, livsmestring og tilhørighet (Folkehelse og livsmestring i skolen)

- Godt oppvekst- og læringsmiljø i barnehagen, skolen og fritid, og gjennom familieenhets arbeid:
 - Nulltoleranse mot krenkelser og mobbing.
 - Forebyggende tiltak og tidlig innsats.
 - God fysisk og psykisk helse.
 - Lavterskeltilbud og motvirke utenforskap fra familienheten.
- Mål om å være på eller bedre enn nasjonalt gjennomsnittsnivå på læringsresultater:
 - Digitale verktøy for å fremme nysgjerrighet, skaperglede og opplevelse.
 - God opplæring i lesing, med særlig fokus på begynneropplæringen og tilpasset opplæring med lesing i alle fag.
- Aktivitetsparken på Stormoen og Ungdomsklubben skal gi gode fritid- og aktivitetstilbud:
 - Legge til rette for gode utearealer, også ved skolen på Vegset.
 - Gode fritidstilbud for barn og unge.
- Bredde i kultur og fritidstilbud til alle innbyggere:
 - Støtte frivillige lag og foreninger.
 - Øke areal på treningsfasiliteter.

Bærekraftig samfunns- og næringsutvikling og Grane som nasjonalparkkommune

(Bærekraftig utvikling i skolen)

- Barnehagen og skolen har fokus på samisk kultur (Skolen skal i prosjekt *Ut på Vidda*).
- Naturopplevelser og tilhørighet.
- Bærekraftig forbruk, redusere avfall og ressursforbruk, og endre forbruksmønstre.

Organisasjonen inn i framtida (Demokrati og medborgerskap i skolen)

- Profesjonell og attraktiv arbeidsgiver med tydelig ledelse og godt kvalifiserte medarbeidere:
 - Opprettholde og utvikle godt arbeidsmiljø mestring, menig og rolleforståelse).
 - Kompetanseheving gjennom utviklingsarbeid, kurs og utdanning. Vi å ha nok mange gode medarbeidere med rett kompetanse.
 - Rekruttere og beholde kvalifiserte medarbeidere.
 - Nært samarbeid med tillitsvalgte og verneombud.

Familieenheten skal arbeide forebyggende med tidlig innsats og lavterskeltilbud.

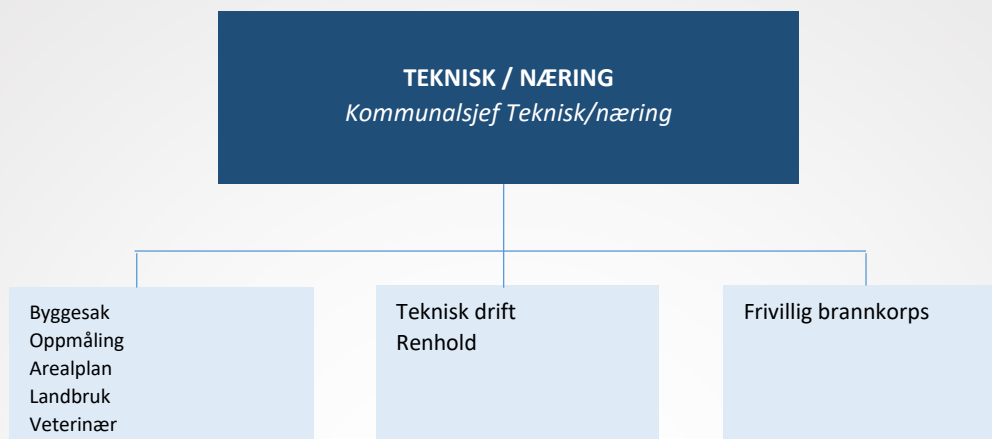
Kultur, frivillighet og folkehelse er med på å skape et bredt og godt tilbud til alle, helst i samarbeid med frivillige lag og foreninger.

Barnehagen, skolen og familieenheten arbeider for god oppfølging av barn og elever. Vi ønsker oss robuste barn med gode holdninger, som er omsorgsfulle og med god evne til å lære ut fra sine forutsetninger i en inkluderende og raus kultur.

Skolen satser på tilpasset opplæring i lesing i alle fag. Barnehagens satsningsområde er voksenrollen i forhold til lek og tilbagemeldingskultur.

Voksenopplæringa får som hovedoppgave å gi god norskopplæring til flyktningene mens dette er særs aktuelt.

Organisasjonskart for avdelingen

Tema	Rapport
Antall årsverk eks. frivillig brannkorps	25,25 (fordelt på 27 personer)
Antall lærlinger	0
Fordeling kvinner/menn	12/16
Sykefravær	15,8 %

Areal dekket av veier -
- 2023

2,54 km²

Areal dekket av bygninger
- 2023

0,33 km²

Introduksjon

Avdelingen var i 2023 inndelt i saksbehandlere/prosjektledere (4,5 stillinger), prosjektutvikler (1 stilling) drift- og vedlikehold (6 stillinger, 1 lærling), renhold (11,75 stillinger) og veterinær (innleid stilling). Kommunalsjef har personalansvar for samtlige ansatte, men arbeidslederansvar er delegert ut til formann på drift- og vedlikehold og renholdsleder på renhold.

Avdelingen har også arbeidsgiveransvar for brannkorpset, som i p.t. består av 15 personer.

Avdelingen er ansvarlig for:

- Kommunens rolle som forvalter av lovverk knyttet til blant annet:
 - Plan- og byggesaksbehandling (f.eks. behandling av reguleringsplaner, dispensasjonssaker, føring av planregister, byggesaksbehandling, fradeling av nye eiendommer).
 - Matrikkelføring (utsetting av nye grenser, føring av matrikkel).
 - Forurensningsloven (f.eks. utslippstillatelser private avløpsanlegg, utslippstillatelser bedrifter (eks. oljeutskillere) og annen anleggsaktivitet).
 - Landbruks- og reindriftssaker (f.eks. jordlovsbehandling, konsesjonssaker og tilskuddsordninger innen jordbruk og skogbruk).
 - Motorferdsel i utmark (søknader om dispensasjon, og drift av kommunalt løypenett for snøscooter).
 - Hjorteviltforvaltning (f.eks. kommunale målsettinger, bestandsplaner, skadefelling, innsamling av kjever, føring av hjorteviltregister).
 - Vegloven (f.eks. skiltvedtak, godkjenning og oppfølging av arbeidsvarslingsplaner på kommunale veger).
 - Eiendomsskatt (taksering og teknisk utsendelse av skatteseddel).
- Kommunens rolle som forvalter av ulike tilskuddsordninger:
 - Tilskuddsordninger knyttet til pandemi (Covid).
 - Kommunalt næringsfond.
- Veterinærtjenester (ordinær planlagt tjeneste og vaktberedskap).
 - Veterinærtjenester på dagtid i Grane.
 - Deltakelse i felles vaktordning sammen med Hattfjelldal kveld, natt og helligdager.
- Kommunaltekniske tjenester innen veg, vann- og avløp:
 - Drift- og vedlikehold av 9,5 mil med kommunalt vegnett (ivaretagelse av brøytekontrakter, gatebelysning, skiltmateriell, skoging, grøfterensk, oppgrusing, rekkverk, bruer, stikkrenner, bergskjæringer).
 - Produksjon og leveranse av rensset vann (drift av 8 vannverk og ivaretagelse av ledningsnett fra vannverk til kunder).
 - Mottak og behandling av slam (drift av 6 renseanlegg, flere pumpestasjoner og ledningsnett fra kunder til renseanlegg).
- Drift- og vedlikehold av kommunens bygningsmasse mm.:
 - Vaktmestertjenester og vedlikehold av kommunale formålsbygninger (32 bygg).
 - Renhold og vaskeri (renhold av alle bygg og drift av vaskeri på Helsetunet).
- Utleie- og vedlikehold av kommunens utleieenheter (61 enheter):
 - Kommunens part ved utleie av boliger (kontrakt, utlevering av nøkler, overlevering av bolig, gjennomgang av bolig ved opphør av leieforhold).
 - Vedlikehold av kommunens utleieboliger.
- Brannvern:
 - Det frivillige brannkorpset består av 15 konstabler som administreres av felles brannsjef med Vefsn og Herøy kommuner.
 - Feiing og tilsyn av fyringsanlegg er tjenester som kjøpes fra Vefsn kommune.

Gjennomføring av prosjekter i 2023

- Utvikling av et nytt næringsområde ved Laksvollen (pågående).
- Etablering av nye lokaler til Tannhelsetjenesten (pågående).
- Låsesystemer GBU-Vegset (ferdigstilt).
- Oppgradering kunstgressbane (ferdigstilt)
- Oppgradering belysning lysløype (ferdigstilt)
- Ny belysning innvendig og utvendig Stormoen skole (ferdigstilt).
- Riving av skolevegen 19 (ferdigstilt).
- Tetting av vannlekkasje GBU-Vegset (platekledd brannmur) (ferdigstilt).
- Stedsutvikling Fiplingdal Landhandel (pågående).
- Oppussing korridorer kommunehus resepsjon – bibliotek og resepsjon – kommunestyresal (pågående).
- Flomskader Haustreisvegen (pågående).
- Nordlund bru, haustreisvegen (pågående).
- Anskaffelse ny brannbil (pågående).
- Bildeprosjekt – Grane nasjonalparkkommune.

Flomskader ved Almdalsholten, Haustreisvegen

Hytter i Grane
- 2023

735 hytter

Nordlund bru, Haustreisvegen

Eneboliger i Grane
- 2023

682 eneboliger

Ressursbruk

Økonomi

REGNSKAP – Teknisk/Næring		Regnskap	Budsjett	Avvik i %
Art		2023	2023	
10	Lønn	19 062 922	19 029 793	
11	Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm. egenprod.	23 914 851	21 033 657	
13	Kjøp av tjenester som erstatter komm. tjenesteprod.	2 983 870	1 865 000	
14	Overføringsutgifter	4 773 927	460 000	
15	Finansutgifter	16 306 335	13 938 120	
16	Salgsinntekter	-14 610 602	-12 839 000	
17	Refusjoner	-6 281 113	-490 000	
18	Overføringsinntekter	-3 443 130	-1 129 000	
19	Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-5 257 043	-5 140 775	
TOTALT		37 450 018	36 727 795	0

Avdelingen har i 2023 periodevis vært nede i 75 % kapasitet blant saksbehandlere/prosjektledere.

Framtidsutsikter

Teknisk og næring er en optimistisk avdeling som ønsker å levere gode produkter til Grane kommunes innbyggere. Avdelingen har oppnådd styringsfart, leverer gode produkter og er i stand til å løse de oppdrag kommunestyret fastsetter. Avdelingen vil samtidig vise til ulike utfordringer/hendelser som vil «treffe» kommunen i nær fremtid.

Næringsutvikling

Avdelingen fungerer som kommunens næringsavdeling, samtidig som Grane kommune også har eierandeler i næringssselskapet GNU. Samarbeidet mellom GNU og avdelingen er inne i en god flyt, men utad fremstår vi innimellom som ukoordinerte.

Teknisk og næringsavdelingen oppfatter også at mens avdelingen jobber ut fra at næringsutvikling er en del av en helhetlig samfunnsutvikling, jobber GNU mer spesifikt mot enkelttiltak.

Kommunalsjef Teknisk og næring er også kommunens næringssjef, men avdelingen er ikke tildelt ressurser til å drive med næringsutvikling.

Avdelingen har i 2023 uavhengig av dette valgt å gjennomføre/bistå flere næringsutviklingsprosjekter i samarbeid med lokale aktører hvor hovedfokus både er næringsutvikling og Grane-samfunnets totalutvikling. Bistanden som utføres har primært skjedd ved at kommunalsjefen har jobbet inn timene på helg og kveldstid, noe som ikke er bærekraftig over tid.

For å sikre at næringsutviklingen ikke stopper opp anmodes kommunestyret å sette GNU eller Teknisk og næring i førersetet for næringsutviklingen/samfunnsutviklingen i Grane kommune og tildele ressurser ut fra hvor ansvaret ligger.

Laksvollen

Laksvollen har i 2023 og vil i frem til november 2025 være et ressurskrevende prosjekt (økonomisk og arbeidskrevende) for Grane kommune. Planene og visjonen er «steikbra» og vi har flere interessenter som ønsker å være med. Avdelingen jobber nå med søknadsskriving og presentasjoner av prosjektet for å oppnå ekstern støtte fra regionalt og statlig nivå. Politisk jobbes det svært godt sammen med prosjektet.

Etterslep på vedlikehold bygg

Det er et betydelig etterslep på vedlikehold av den kommunale bygningsmassen (både formålsbygg og utleiebygg). For å skape mer forutsigbarhet i byggdriften foreslås det at kommunestyret gir avdelingen tillatelse til å opprette et eget fond som kan brukes til langsiktig bygningsvedlikehold.

Videre anmodes det om tillatelse til å selge/avhende bygningsmasse som kommunen enten ikke har bruk for til daglig drift, eller er i en slik forfatning at det ikke er lønnsomt for kommunen å renovere byggene (gjelder utleiebygg).

Etterslep på vedlikehold veg og konstruksjoner

Grane kommune har et betydelig etterslep på vedlikehold av veger (asfaltdekker i boligområder) og spesielt på bruer.

Spesielt bør tilstanden på Stormo bru vies oppmerksomhet, da utført nødreparasjon i 2022 kun er av midlertidig karakter (varighet på ca. 3 år).

Kommunale avgifter vann og avløp

Grane kommune innførte i årskiftet 2022/2023 Momentum (beregningsprogram) for å kalkulere selvkost på vann- og avløpsgebyr.

Siden kalkulasjonene ikke forelå ved fastsetting av gebyrer for 2024 valgte Grane kommune å kun innføre en økning i gebyrer på 6 %, mens kommuner rundt oss økte gebyrene ytterligere. Fra 2024 må man påregne at gebyrene for vann og avløp vil økes også i Grane.

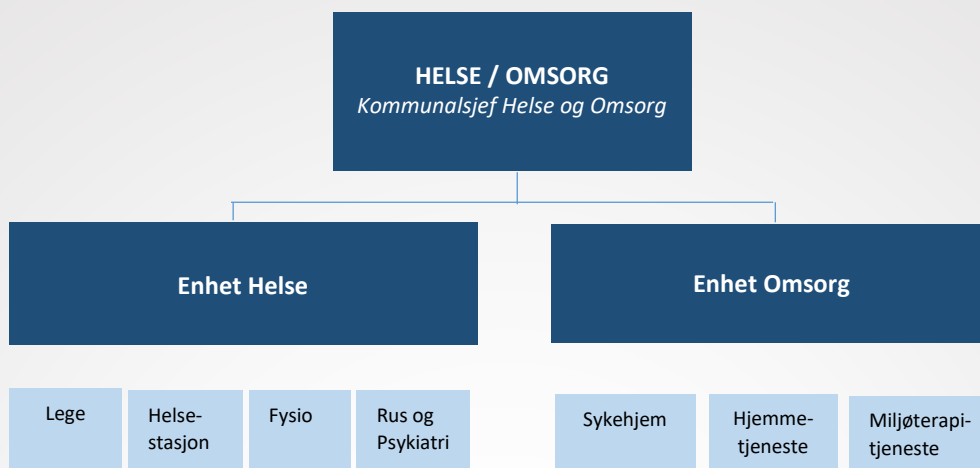

Beredskapsøvelse vannforsyning 2023

Prosjekt Vannlekkasje GBU - Vegset

Organisasjonskart for avdelingen

Tema	Rapport
Antall årsverk	62,1
Antall lærlinger	5
Fordeling kvinner/ menn	69 kvinner / 8 menn (I tillegg kommer vikarer i vakante stillinger)
Sykefravær	9,1 %

Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på sykehjem - 2021

13 %

Andel innbyggere 80 år og over som bruker hjemmetjenester - 2021

20,9 %

Introduksjon

Avdelingen for Helse og Omsorg i Grane er ansvarlig for bortimot 50 % av kommunens totale tjenesteyting; her gis tilbud fra svangerskap til livets slutt. Det er omfattende lovverk som ivaretas av dyktige medarbeidere slik at innbyggerne i Grane sikres de tjenester de har behov for- og krav på.

Avdelingen er organisert i to områder som ledes av hver sin enhetsleder som har det totale lederansvaret for personal, økonomi og fag. Områdene er delt inn i ulike enheter etter fagområder.

Enhetsleder **omsorg** leder tre tjenesteområder og dette innebærer blant annet personalansvar for ca 90 medarbeidere (inkludert vikarer) i drift 24/7/365. Det meste av enhetsleders arbeidsoppgaver er følgelig av administrativt art; arbeidsavtaler, permisjoner, ferieavvikling, medarbeidersamtaler, tett oppfølging av sykemeldte – dette er de viktige oppgavene som utføres kontinuerlig. Også gjennom 2023 har sykefraværet innen omsorg vært varierende, og i likhet med 2022 er det vakante stillinger som vi ikke har søkere til og dette er en utfordring vi deler med våre nabokommuner. Spesielt merker vi økende behov for ressurser i Miljøterapitjenesten og der er det veldig vanskelig å rekruttere.

Enheterne innen omsorg er ansvarlige for tilbud innenfor:

- Institusjonstjeneste – Grane sykehjem med 24 senger
 - 16 langtidsplasser – inkludert 6+2 plasser for personer med skjerming (demensomsorg)
 - 4 korttidsplasser – rehabilitering/avlastning. Grane har avtale med Helgeland Rehabilitering, Sømna, der kommunen har betalt for behandlingsopphold for personer som har behov for rehabiliteringsopphold. I tillegg benytter Grane seg av ergoterapitjenester fra Helgeland Rehabilitering der ergoterapeut kommer til Grane, spesielt i forhold til hjelpemidler for barn.
 - 2 plasser for smittebehandling
 - 1 palliativ plass
 - 1 ØHD (pålagt tjeneste)
- Hjemmetjeneste
 - Hjemmesykepleie
 - Praktisk bistand/hjemmehjelp
- Dagsenter – dagaktivitetstilbud for hjemmeboende demente x2/uke
- Miljøterapitjeneste
 - Heldøgns omsorgsboliger
 - Avlastning
- Kjøkken
 - Leverer mat til beboerne i sykehjemmet.
 - Varmmat til hjemmeboende brukere som har vedtak om denne tjenesten.
 - Kan levere til ulike arrangement innad i tjenestene – avhenger av kapasitet på personell.

Enhetsleder **helse** leder fire tjenestoområder og dette innebærer blant annet personalansvar for ca 20 medarbeidere (inkludert vikarer). I tillegg er stillingen tiltenkt å bidra i 50 % inn i omsorg med fokus på HMS og internkontroll. Gjennom 2023 har det ikke vært optimalt med denne fordelingen. Blant annet er enhetsleder ansvarlig for legetjenesten og det har vært innleie fra vikarbyrå gjennom hele året. Vi fikk ansatt ALIS (lege i spesialisering til spesialist i allmennmedisin) fra 1. september.

Administrering av vikartjenester er en krevende oppgave som tar mye tid.

Enhetsleder Helse har også ansvar for psykisk helse- og rustjenesten og denne er lokalisert utenom Helsetunet, noe som innebærer at enhetsleder må skifte kontorlokalisasjon for å være tilgjengelig for medarbeiderne.

Enhetene innenfor **Helse** er ansvarlige for tilbud innenfor:

- Legetjenester
 - Fastlegetilbud
 - Legevakt – Grane samarbeider med Hattfjelldal
 - Laboratorietjenester (helsesekretærer)
 - Veiledning turnusleger/ medisiner-studenter
- Psykisk helse- og rustjenester
 - Dagtidstilbud
 - Ulike aktivitetstilbud til grupper/personer
 - Psykososial beredskapsplan
 - Prosjektbaserte tilbud
 - Familieveiledning
 - Lavterskeltilbud – samhandling med Familieenheten
- Helsestasjonen
 - Helsestasjonstilbud for barn
 - Jordmor
 - Skolehelsetjeneste
- Fysioterapi

Administrasjonen

Lederteamet i helse og omsorg består av kommunalsjef, enhetsleder helse og enhetsleder omsorg. Administrasjonen for øvrig er like smal; 100 % stilling konsulent fordelt på koordinerende enhet/tjenestekontor(saksbehandler) og samtidig vår digitale velferdsspesialist. I tillegg har vi 100 % konsulent for ressursstyring, innleie av personell til omsorgstjenestene. Vi har også en hjelpemiddelkontakt med lang erfaring innen omsorg som bidrar til at personer med behov for hjelpemidler kan få hjelp.

Prosjekt «Teamleder» i omsorgsenhetene ble satt i verk i 2021 med målsetting om å være en kontaktlinje mellom enhetsledere og personellgruppene. Funksjonen ble evaluert våren 2023. Evalueringen resulterte i utprøving av en teamleder i hver «8'er» av sykehjemmet. Neste evaluering er satt til høst 2024.

I helse ble det opprette fagleder i enhet for psykisk helse- og rustjenesten i forbindelse med omorganiseringen 2020, erfaringen herfra er tatt med til miljøterapi-tjenesten der det også ble ansatt en fagleder.

Demografi og arbeidskraft

I likhet med mange andre kommuner blir gjennomsnittsalderen på Granes innbyggere høyere, andelen yngre synker. Selv om stadig flere seniorer holder seg friske lengre, er det et faktum at behov for helse- og omsorgstjenester øker i takt med at vi blir eldre. Det vi ser er at kommunene opplever at det stadig blir større og større utfordringer med å rekruttere nok helsefagarbeidere til omsorgstjenestene. Tilgangen på tilstrekkelig kvalifisert personell til de kommunale omsorgstjenestene oppleves som stadig mer krevende.

Enhetene innenfor omsorg gjennomførte en omfattende arbeidsmiljøundersøkelse der det ble utarbeidet planer for hvordan gjøre arbeidsdagene enda bedre for hver enkelt ansatt. Dette er en kontinuerlig prosess der alle må delta for å få best mulig effekt.

Fokus på rekruttering er følgelig en prioritert oppgave og i fellesskap med andre kommuner deltar vi aktivt i flere prosjekter med ulike innfallsvinkler til temaet:

- «Fra B2 til B1» - sammen med 8 andre Helgelandskommuner jobber vi med spesiell oppmerksomhet rettet på endring i kravene som ble stilt til helsefagarbeidere som kommer fra land utenfor EØS og Sveits.
- Bemanningsledelse – oppgaveforskyvinger mellom helsefagene
- Styrking av legevakt – opprettet tredje legehjemmel i 2022 med mål om å redusere belastningen av legevakter gjennom fordeling på flere.
- «Mini-yrkesmesse» - 9. klasse ble tatt imot og presentert for noen av de ulike yrkene som skal til for å tilby helse-/omsorgstjenester i en kommune.

- Kompetansetilskudd til våre «egne» ansatte/ungdommer som ønsker å ta grunn-/videreutdanning.

Dette siste punktet tenker vi også inn mot det å beholde ansatte som er like viktig når vi først klarer å rekruttere noen. Da er vi også med i prosjekt

- Mentorordning - utvikling og innføring av mentorprogram i Nordland.
- Et rausere arbeidsliv – med fokus på hvordan fjøre og beholde arbeidshverdagen positiv.

Det å jobbe i prosjekt er givende, men også krevende. For å lykkes er det en forutsetning at prosjektene er forankret i ledelsen og med tre ledere totalt blir det mange prosesser på få hoder. For å utnytte tiden best mulig, er Kvalitetsutvalget HO satt som prosjektgruppe for noen prosjekt. Denne gruppa er satt i plan gjennom året og da samles vi. Andre prosjekt har deltakelse av blant andre HR-sjef og dette er en styrking i prosjektgruppa.

Flyktninger til Grane

Grane har tatt imot flyktninger fra Ukraina også gjennom 2023. Som beskrevet så er utgangspunktet i helse/omsorg i Grane krevende, men våre nye innflyttere har fått tilbud om tjenester ut fra sine behov.

Digitalisering

Velferdsteknologi er brukerrettet teknologi som har til hensikt å understøtte og forsterker brukernes:

- trygghet
- sikkerhet
- muliggjøre økt selvhjelpenhet
- medbestemmelse og livskvalitet

Innenfor HO har vi fokus på omsorgsteknologi og har skaffet til veie sensorteknologi til beste for våre brukere. Noe oppleves av medarbeiderne som veldig positivt fordi de ser resultater raskt, mens innarbeidelse av andre teknologier tar lengre tid å få implementert.

Teknologi koster også – det er knyttet lisenser til utstyret og selv om hver enkelt sum ikke nødvendigvis er stor så ser vi at totalt koster dette. Det er ikke enkelt å vise til gevinstrealisering heller; den kan ligge i at brukeren får en bedre hverdag og det lar seg vanskelig måle i tall.

Sømløse helsetjenester

Gjennom 2023 har Grane kommune vært representert i møter med Helgelandssykehuset der fokus har vært å finne ut om det er områder primær- og spesialisthelsetjeneste kan samhandle når HLSH, avd Mosjøen blir endret. Vi er ennå ikke kommet i mål, men det som er blitt tydelig er at presset på kommunale helse- og omsorgstjenester vil bli større når Helgelandssykehuset gjennomfører sine endringer.

Økonomi

REGNSKAP - Helse og Omsorg		Regnskap	Budsjett	Avvik i %
Art		2023	2023	
10	Lønn	58 145 904	58 403 634	
11	Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm. egenprod.	5 656 157	3 630 113	
13	Kjøp av tjenester som erstatter komm. tjenesteprod.	7 372 587	4 673 000	
14	Overføringsutgifter	1 055 842	0	
15	Finansutgifter	568 382	103 610	
16	Salgsinntekter	-5 841 773	-5 081 000	
17	Refusjoner	-7 820 231	-7 055 000	
18	Overføringsinntekter	-2 169 694	-1 457 000	
19	Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-4 726 331	-3 788 235	
TOTALT		52 240 843	49 429 122	6

Nytt helsetun stod innflyttingsklart november 2021

Fremtidsutsikter

Helsetjenesten er i omstilling og står ovenfor store utfordringer som følge demografisk utvikling og personellmangel. I den forbindelse kreves det at kommunene tenker nytt og innovativt for å møte fremtidsbildet. Målet er rett tjeneste, til rett tid og på rett nivå. Tildelingen skal gjøres i rammen av tillitsreformen, der tjenestetildelingen skal ta utgangspunkt i hva som er det viktigste for den enkelte i et forebyggende perspektiv med overordnet mål om at flest mulig skal å bo lengst mulig hjemme.

Kommunen må med bakgrunn i dette finne en ny måte å organisere tildeling av helsetjenester med mer fokus på kartlegging, forebygging og tverrfaglig samarbeid. Det er opprettet en arbeidsgruppe bestående av saksbehandler, fysioterapeut, to sykepleiere fra hjemmetjeneste/sykehjem og kommunalsjef for helse og omsorg. På sikt er det tenkt å involvere demenskoordinator, kreftteam og frisklivssentralen. Intensjonen med dette er at man skal få en tverrfaglig vurdering på alle tildelinger noe som innebærer at alle skal ut i feltet og gjøre vurderinger, og gå vekk fra «skrivebordsvedtak» kun basert på teoretisk fremstilling av en søknad og et enkelt hjemmebesøk.

Vi ser at vi må satse betraktelig mer ressurser inn i hjemmetjenestene. Det vil bli flere pasienter som utskrives fra spesialisthelsetjenesten med sammensatte og kompliserte sykdomsbilder som vil kreve økt kompetanse hos helsearbeiderne våre. Sykehjemsplassene vil bli forbeholdt dem som av ulike årsaker ikke kan motta tjenestene i sitt hjem eller i omsorgsbolig. Dersom sykehjemmet tar inn brukere som kan gis tilfredsstillende behandling i hjemmet, vil det bli mindre plass for pasienter som trenger plassen mer og dette vil bli en «propp» i tjenestene – ikke minst med tanke på endringer i spesialisthelsetjenestene. Velferdsteknologi vil bli enda mer aktuelt. Stadig flere ønsker å bo hjemme og kommunikasjonsteknologi er utbredt. Her må vi tenke internett tilgang til alle innbyggere i Grane

Så har vi utfordringene med tilgang på kvalifisert personell. Her vil vi jobbe med å se på ulike alternativer for å kunne benytte våre ressurser på best mulig måte; blant annet er det laget turnuser med 12-timersvakter som skal sjekkes ut. Sykepleier i stab er også en ordning som ønskes å teste ut; dette krever mer ressurser for å få til, men vi ser at vi må den veien for å utnytte kompetansen.

I Miljøterapi-tjenesten ser vi behov for bofellesskap/bemannet omsorgsboliger. Der vil brukere kunne få glede av hverandre, samt personal vil få et kollegium å være sammen med. Det vil også bli enklere å sørve flere brukere med færre personell. Vi vet at tjenesten vil øke i årene som kommer slik at vi er nødt å se videre på dette.

I fellesskap med Familieenheten ser psykisk helse og helsestasjonen på utviklingen i skolehelsetjenesten. En del barn og unge trenger ekstra tjenester og dette må vi ruste oss til. Vi har 1 helsesykepleierstudent fra jan 2023 som er en av «våre» og som forhåpentligvis blir værende i kommunen etter endt utdanning.

Vi har tanke om å starte prosjekt «Forebyggende hjemmebesøk» der målsetting er å bevisstgjøre innbyggerne på hvordan de kan innrette hjemmet slik at det går an å bo der selv med funksjonssvikt. Det kan dreie seg om løse matter på gulvene, for mange «ting» i tilfelle rullator eller for smale dører til badet.

HEPRO er leverandør av den digitale plattformen som Grane benytter seg av til velferdsteknologi. Denne avtalen gikk ut i februar 2024 og det jobbes med ny avtale sammen med kommunene Vefsn, Hattfjelldal og Hemnes.

Behovet for helse- og omsorgstjenester øker og tilgangen på personell i disse tjenestene avtar/stagnerer. Dette er utfordringer som vi alle må ta inn over oss. Norge har svært gode velferdsordninger og som innbyggere har vi vennet oss mer og mer på at «samfunnet» skal ta vare på- og sørge for oss. Disse godene må vi ikke ta for gitt, særlig nå som vi opplever mer knapphet på ressurser. Vi ønsker å være i tett dialog med innbyggerne i Grane, jobbe sammen med forventningsavklaringer. Hvordan kan kommunen utvikle og bruke sine ressurser til å understøtte den enkelte innbygger sine ressurser og bygge opp der helse og krefter svikter?

Helse og Omsorg ønsker sterkt å levere tjenester som bidrar til at Grane skal være den best kommunen å leve og bo i – uansett alder.

Prosjektoversikt 2022

Prosjekt Navn	Enhet	Kroner	status
KS - Inn i jobb	Sentraladministrasjon	200.000,-	Prosjektleder på 20 % stilling. Kartlegger og bistår unge voksne inn i jobb https://www.ks.no/innijobb
Videreføres av prosjekt ung inkludering	Folkehelse		
Helhetlig ROS	Strategisk	650.000,-	Samarbeidsprosjekt. RKK prosjektleder.
Helse og omsorg			
Forebygging av ungt utenforskap	Helse Psykisk helse og rus	1.100.000,-	Prosjekt pågått over flere år. Se egen prosjektplan
Barn og familie- barn som pårørende			
Bemanningsledelse	Omsorg	Fellesprosjekt gjennom RKK Vefsn som har søkt midler	Spentig rekruttering Oppgavefordeling Samskaping
«Fra B2 til B1»	Omsorg	Fellesprosjekt med 8 andre kommuner – initiert av Hemnes kommune	Fokus på «Forskrift om tilleggskrav for autorisasjon for helsepersonell med yrkeskvalifikasjoner fra land utenfor EØS og Sveits» - da med spesiell oppmerksomhet rettet på endring i kravene som ble stilt til helsefagarbeidere i forskriften.
Mentorordning	Omsorg (i første omgang)	Fellesprosjekt gjennom Jobbvinner og Studiesenter RKK Ytre Helgeland	Utviklingsverkstedet for utvikling og innføring av mentorprogram i Nordland. Utviklingsverkstedet startet i august 2023.
«Vurderingsteam» («innsats-/mestringsteam»)	Omsorg	Interkommunalt prosjekt sammen med Hemnes og Vefsn	Målsetting: Finne en ny måte å organisere tildeling av helsetjenester med mer fokus på kartlegging, forebygging og tverrfaglig samarbeid.

Prosjekt Navn	Enhet	Kroner	status
Styrking av legevakt	Helse Legetjenesten	415.900,- (år 2)	Redusere legevaktbelastning i småkommuner gjennom ulike tiltak. Grane opprettet 3. legehjemmel jan 2023, ansatt 1 ALIS sept. 23.
Styrking av helsestasjon- og skolehelsetjeneste	Helse Helsestasjon	461.102,- (år 3/siste)	3-årig prosjekt, har midler ut 2023. Oppstart helsesykepleierutdanning jan. 2023
Kompetanse- og tjeneste utviklingstilskudd	Helse og omsorg	460.719,-	Grunn-/videreutdanninger/ABC-løp/BPA kurs/kortere kurs/ledelse-/masterutdanning
Velferdsteknologi	Helse og omsorg	Rammeavtale med leverandør av velferds-teknologi som går ut februar 2024.	Prosjekt med ny rammeavtale er startet i samarbeid med Vefsn, Hemnes og Hattfjelldal. Det er ikke prosjekt man kan søke midler om.
Et rausere arbeidsliv	Sykehjem		Prosjekt gjennomført av arbeidslivsenteret og Friskgården
Pårørendeskole	Demensomsorg	35.000,-	Demensteamet arrangerte pårørendeskole til pårørende for mennesker med demenssykdom
Oppvekst og kultur			
Profesjonell barnehagemyndighet	Oppvekst og kultur		RKK - Hemnes søker kommune Skjønnsmidler
Profesjonell skoleeier	Oppvekst og kultur		RKK - Hattfjelldal søker kommune Skjønnsmidler
Ut på vidda	GBU	Inntil 100.000,-	1. år av tre år med tilskudd inntil 100 000,- til opplegg for opplæring om samisk kultur.
BTI-prosjekt	Oppvekst og kultur	900.000,- fordelt på to år	Prosjektleder 50 %. Jobber for å utvikle en samhandlingsmodell for å bedre det tverrfaglige arbeidet rundt barn og unge i kommunen.

Prosjekt Navn	Enhet	Kroner	status
Teknisk og Næring			
Kriseskjønnsmidler Haustreisvegen		1.733.907,-	Gjenoppbygging Haustreisvegen etter flomhendelse
Bildeprosjekt/Natursti Gamle Stavassdalsvegen		300.000,-	Bilder kommunestyresal, Formannskapssal, Korridorer og Helsetun. Natursti Gamle Stavassdalsvegen
Informasjonspunkt Børgefjell nasjonalpark v/Fiplingdal Landhandel		550.000,-	Støtte fra Nasjonalparkforvaltning, Miljødirektoratet og Statsforvalter.
Viltkamera		192.000,-	Tilrettelegging for skadefelling
Rovvilttiltak		93.000,-	Tilrettelegging for skadefelling
Spesielle miljøtiltak i landbruket		180.000,-*	Tiltak i kulturlandskapet
Tiltak i beiteområder		80.000,-*	Elektronisk overvåking av sau
Drenering i jordbruket		132.000,-*	Grøfting av fulldyrka mark
Skogkultur		400.000,-*	Planting og ungskogpleie
Skogsveier		1.253.000*	Traktor- og bilveier
Veterinærtjenester dagtid		500.000,-	Samarbeid med Hattfjelldal

*Midlene betales direkte ut til grunneier/tiltaksgjennomfører.